

OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

ВИДАЄ
СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
4936 N. 13th Street
Philadelphia 41, Pa.

Листопад
10
November
1963

Ольга Кобилянська

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК XX. ЛИСТОПАД Ч. 10

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпняРедагує Колегія — Лідія Бурачинська,
Осипа Грабовенська, Олена Лотоцька,
д-р Наталя Пазуняк, Ірина Пеленська,
Марта Тарнавська і Марія Юркевич.Листування й передплату висилати
на адресу:4936 N. 13th St.
Philadelphia 41, Pa.
Tel. DA 4-7304Річна передплата в ЗДА і Канаді
від січня 1963 ..... \$5.00
Піврічна передплата \$2.75
Річна передплата в Англії 1½ ф. ст.
Річна передплата в Австралії 2 ф. ст.
Річна передплата у Франції 10 н. фр.
В інших країнах рівноварт. 5 ам. дол.
Поодинокі число 50 центів

Зміст:

О. Тарнавський: Листопадова мрія
Пам'яті Царівни
І. Пеленська: На шляху до мети
М. Юркевич: Виховне значення іграшок
М. Калитовська: Святі ходять стежками
П. Нещасний: Ох, я нещасний!
Л. Масюк: Джемборі!
Т. Данилів: Жінка-композитор
О. Трофимовська: Парадокс Америки
О. Костинюк: Гурток „Наша Батьківщина“
П'ятнадцятиліття СФУЖО
Нові референтки СФУЖО
Р. Міхняк: Недуги серця
Р. Коцик: Великі кімнатні рослини
О. Тишовницька: Посередництво подружжя
А. Сивуляк: Дріб є смачний
На Буковині: Киптар
Л. Полтава: Пісенька про сіру пташку
Хто кого злякався?
В. Ладичець: Калачі
О. Цегельська: Микольчина провина
Г. Черинь: Хоробий Петрусь
Річні Збори Головної Управи
Ізидора Борисова: Зелений Гай
М. Tarnavsky: Vote for Democracy
A. Volker: Annual Board Meeting
M. Dushnyck: Delegate from the East

На обгортці:

Світлина Ольги Кобилянської на
обгортці походить із 1907 р.

OUR LIFE

Vol. XX NOVEMBER No. 10

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
4936 N. 13th St.
Philadelphia 41, Pa.
Phone DA 4-7304Subscription in the United States
of America \$5.00 per year, half year
\$2.50. Subscription in Canada \$5.00
per year, half year \$2.75. Subscrip-
tion in England 1½ pound sterling,
per year. Subscription in Austra-
lia 2 pound sterling per year. Sub-
scription in France 10 n. fr. per year.Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.

Single Copy 50 cents

ПРЕДСТАВНИЦТВА
„НАШОГО ЖИТТЯ“

ФРАНЦІЯ:

Mme. Anna Pasternak
16, rue de 5 Diamante
Paris 13e
France

АНГЛІЯ:

Mrs. Myroslawa Rudenska
245 Wigman Rd.
Bilborough Estate
Nottingham, EnglandUkrainian Booksellers
49 Linden Gardens
Notting Hill Gate
London W 2

АВСТРАЛІЯ:

"Library & Book Supply"
1 Barwon St.
Glenroy, W9, Victoria
Australia

Нова збірка поезій

Діма

ТРЕТІЙ БЕРЕГ

Обкладинка Я. Гніздовського

Ціна \$1.00

Замовляти в Централі США

На терені США

3. листопада — Музичний Вечір — 72
Відділ США в Нью-Йорку
16. листопада — Вечір Фолкльору й
Розваги — 43 Відділ у Філадельфії
23. і 24. листопада — Студійні Дні
СФУЖО — Окр. Рада США у Фі-
ладельфії
24. листопада — Вечір Ольги Коби-
лянської — Окр. Рада США у Фі-
ладельфії
24. листопада — День Подяки — 48
Відділ США у Філадельфії
1. грудня — Окр. З'їзд — Окр. Рада
у Філадельфії

КРІЗЬ НОВІ ФІЛЬМИ

БО ТИ Є МИЙ — You are mine.
Грає і співає Маріо Ланза.Датерна комедія, що змальовує вій-
ськовий вишкіл молодого співака, що
завдяки своєму голосові здобуває
осяги.ПІД ЗВУКИ БУБНА — African
drums. Пригодницький фільм, що зма-
льовує полювання в Африці й несподі-
вану зустріч із торговцями невольни-
ків.55 ДНІВ У ПЕКІНІ — 55 days in
Peking. Грають Дейвід Нівен і Чарл-
тон Гестон. Опис повстання боксерів
у 1900 р., коли мала групка білих 55
днів ставила опір переважаючій силі
китайців.ЗБІР ОРЛІВ — Gathering of eagles.
Грає Рек Гадсон. Військовий фільм
описує оборонну підготовку американ-
ської легунської бази з усією напру-
женою атмосферою такої роботи.ПІЛЬНІ ЛІЛЕЇ — Lilies of the field.
Грає Сідні Поатіе. Приємна драма, в
якій колишній вояк затримується у
своїй мандрівці по степах Арізони,
щоб допомогти в господарстві групі
черниць.ЧОЛОВІК ІЗ КЛЮБУ — Man of
diner's club. Грає Денні Кей. Весела
комедія, в якій працівник клубу за-
плутався в сіті генгстера, позичивши
йому кредитову картку.

Срібна Зірка

Збірник віршиків і оповідань
Упорядкувала Марія Юркевич
Відбитка з „Н. Ж.“

ЦІНА 50 Ц.

Замовляти в Централі США

Остап Гарнавський

ЛИСТОПАДОВА МРІЯ

Вдягнулось місто в червінь листопаду,
як і тоді — у той прекрасний час,
коли збігались кулі на нараду,
вогнем розприскуючи раз-у-раз;

коли з піснями про калину в лузі
із піль далеких вітер тугу ніс
і кидав дім, закоханий в цій тузі,
коня досівши, смілий гімназист.

Чудовий час безмежного пориву!
Десь кінь гальопом крізь поля жене,
а вітер прапором розвіяв гриву...
І знову снишся ти, прекрасний сне, —

романтико нестримного гальопу
і заклик відлітних журавлів,
що ще тоді зродилася в окопах
під тихим небом — серед сірих піль.

І наче ждем когось у тихій тузі,
і наче ждем її: княжну — весну,
що похилилась, мов калина в лузі,
та що її — калину підіймуть.

І наче знову грають кулемети,
і розприск стрільн, свист куль,
[гарматній рев
і загорілись червінню багнети
в осіннім сонці — в золоті дерев.

І враз так дуже хочеться повірить,
чолом припавши до холодних шиб,
що це вони ідуть в шинелях сірих,
що їх запал — живий, ще не погиб.

Із збірки „Слова і мрії“

Пам'яті Царівни

(У 100-ліття народин Ольги Кобилянської)

Сто літ тому народилась у малому гірському містечку Буковини дівчинка, що їй суджено було сколихнути тихе плесо українського жіночого життя. Ні краси, ні майна не подарувала їй доля. А вложила їй у груди чутливе серце і дала їй мистецький талант. Уміння промовити пером до читацьких мас.

Сьогодні вшановують її пам'ять численні українські читачі. У чернівецькому театрі ставлять її п'єсу „В неділю рано зілля копала“, у київській кіностудії накручують фільм із її життя, у скульптурній майстерні працюють над проектом її пам'ятника. Її книжки все ще знаходять широкого читача, а її постаті вже стали символами.

І справді! Дарма, що від написання її голосного твору „Царівна“ проминуло біля 70 років, то її Наталка все ще манить своєю складною душевною грою, своєю силою у поборюванні буднів. Та ж трагічна сила проміює від її Олени у „Людині“, від її Софії у „Мелянхолійному Вальсі“. А глибина Мані в „Через кладку“ і приреченість Аглаї в „Зі ситуаціями“ — роблять їх небуденними постатями нашої літератури.

Але насправді душу письменниці відчуваємо в її дрібних речах. Боротьбу могутнього лісу („Битва“), відблиск зір („Там звізди пробивались“), самітню смереку („В долах“), долю квітів („Рожі“) — вона змалювала так, що вони стали одними з найкращих картин природи в нашій літературі. А свої власні пориви й терзання знайшли чудовий вислів у нарисах „Мої лілеї“, „Хрест“, „Поети“, „Impromptu Phantasie“, „Мати Бога“. В цих малих картинах-нарисах душа письменниці в болючих шуканнях підноситься понад дійсність і своїми мріями сягає у далину.

Та зостається ще одна цінність, яку завдячуємо Ользі Кобилянській. У початках нашого жіночого руху вона в своїх постатях показувала нам прямування до освіти, до звання й незалежності жінки, що було виписане в його кличах. Ще й тепер може молоде жіноцтво, читаючи повісті Ольги Кобилянської, збагнути тісноту й замкнений світ наших бабунь, побачити у труднощах Наталки, Софії й Мані власне ті перешкоди, що стояли на дорозі наших перших учительок, чи урядничок. Тоді краще зрозуміє, які здобутки дав йому жіночий рух, виборений тими, що йшли в першій лаві.

На актуальні теми

На шляху до мети

(Голос у дискусії до листа Членок 63 Відділу СУА)

Читаючи цього листа я була зворушена й урадувана. Це може звучить парадоксально, бо в листі є нотки зневіри й прохання допомоги... Але водночас цей лист є ще одним потвердженням, що українська жінка вкладає у свою громадську працю свої почування, свою живу, прекрасну душу. І ми бачимо, що Союз Українок це не лиш звичайна жіноча організація, це не лиш офіційні сходи, конвенції, делегатки, обійники — це жива дія, глибокий процес, який продовжує духове життя української жінки минулого й веде її у майбутнє. Що ж дивного, що спинимось часом серед дороги й питаємо: чи добре йдемо? І куди нам далі йти?

Ви невдоволені з власних досягнень, бо кладете до них велику міру; положення українського народу й можливості його державної самостійності.

На цю тему було вже кілька голосів у дискусії, тому немає потреби повторятися, хіба додати, що хоча це положення важке й трагічне, але з історичної перспективи бачимо, що воно в різних добах не було краще, часто гірше й що нарід, який перетривав такі лихоліття не може мерти й що сьогодні ми все таки не такі далекі нашої мети. Українська держава це лиш справа часу й політичної конюнктури. Нашим завданням є подбати, щоб ця будова, вислід змагань покоління, не впала колись на слабих основах, що ними може бути брак таких компонентів, як загальна національна свідомість, почуття єдності, пошана до власного авторитету, гріхів, що нас убивали століттями.

Приналежність до організації відучує нас цих хиб. Організаційна карність, пошана вибраної нами самими влади, спільна праця, здібність до жертви, вміння сприймати невдачі, так як і успіхи, бути уважливим до думки другої людини, підпорядкувати менше більшому й особисте загальному — це ті прикмети, які виробляє в нас організація, тому сама участь у ній є корисна для української справи.

Є багато завдань, які лежать перед

українською жіночою організацією. Про деякі з них уже була мова, в першу чергу про виховні, як такі, що повинні стояти на першому місці в обов'язках української матері і членки СУА. Ці завдання 63 Відділ виконує, як видно з його листа, дуже дбайливо й успішно. Але зрозуміле нам його бажання змагати до дальшого розвитку, йти вперед і ставати все вище. Тому згадаємо ще про дві інші ділянки, які дають великі можливості, а саме культурну і міжнародні зв'язки.

У першій СУА має вже почини, які стали загально національними цінностями, напр., видання деяких творів Лесі Українки англійською мовою чи пам'ятник поетеси. Та на тому ми не повинні зупинитися. Щодо перекладів на чужі мови українських письменниць, з Лесею Українкою на чолі, то це повинно стати найближчим завданням нашого культурного жіноцтва.

Друга важна ділянка — це наша участь у міжнародному жіночому русі, що сьогодні не лиш дає змогу належати до передового світового жіноцтва, але й дає посередню дорогу для пропаганди української справи. СФУЖО впровадило нас на цей терен при всіх труднощах, які існують для недержавного народу. Але для того, щоб там себе закріплювати, поширювати свій вплив, зискувати все більше приятелів, давати як найбільше інформації про українську жінку в Україні і поза нею — на те треба ще багато зусиль, літератури, головню видань у чужих мовах. А на таку постійну участь у міжнародних зустрічах нам завжди бракує фондів, а постійної фахової інформації, наукових праць із ділянки української жіночої діяльності й культури завжди брак. — Тому здається мені, що піддержка нашої світової централі в її праці для українських складових організацій і на міжнародному терені повинна бути в нашого організованого жіноцтва більш активна й жертвенна, головню, якщо йде про видавничу справу.

Поважна література про український жіночий рух, що про нього ни-

щиться дбайливо кожен спомин в Україні, дуже потрібна для українського молодого жіноцтва й для чужого жіночого терену. Ми маємо з цієї ділянки постійну інформацію на сторінках наших жіночих журналів, у деяких книжкових виданнях СУА та СФУЖО („На громадський шлях“ Ір. Павликовської, „Жінка України“ англ. мовою, твори Ірини Книш, „Жінка й дитина в советській неволі“. Марти Чиж), але це є справжні білі круки на нашому полі. Таких видань повинно бути багато більше.

Чи не є пекуче потрібна капітальна історія українського жіночого руху для нашої праці на міжнародному полі? А бібліографія українських жіночих видань від початку 19. стол. по сьогодні в західно-європейських мовах не була б блискучою легітимацією для нас на міжнародних конгресах та зустрічах?... Щоб згадати про найкращіше.

Теж фахова жіноча література (професійної праці, народного мистецтва, куховарства тощо) річ дуже потрібна, за такими книжками дуже питає наше, особливо молоде жіноцтво.

Праця української жінки в жіночій організації може мало ефектовна й видна, але вона власне скріплює ці основи, на яких колись постане вільна Україна. Не є слушне, що дія української еміграції не має жадного впливу на положення українського народу. Наша дія має велике моральне, а часом і практичне значення для загальної української справи. Ніяка добра праця не пропадає даремно. Лиш бажачи знайти собі місце в суміші проблем, зв'язаних із положенням України й завданнями еміграції, ми організовані українські жінки мусимо пам'ятати про ще одну річ, а саме про суспільний правопорядок і не рватися до всіх ділянок, які можуть і повинні виконувати інші чинники нашого суспільства. Розумний поділ праці й виконання її кожним властивим чинником може дати в сумі добрий вислід.

Ірина Пеленська
Культ.-осв. реф. 20 Відд. СУА

НОВА СПІВАЧКА В АРГЕНТИНІ

Галина Андреадіс перед виїздом до Півн. Америки дала прощальний концерт у Буенос Айресі. Дістала похвальні рецензії місцевої преси та трансляцію частини концерту на телевізії.

Виховне значення іграшок

Гра — це основа дитячого життя. За допомогою гри дитина оз-найомлюється з речами і їх вла-стивостями та збагачує свій до-свід. Так, дитина ще до року сво-го життя, граючись якою небудь річчю — як бальноном, брязкаль-цем, папером та ін. — придивля-ється, прислухається, кидає, рве, лиже, гладить і т.д. — спостері-гає, що м'яч — підскакує, папір — дереться, брязкальце — бряз-чить і т. п.

Іграшка є невід'ємною части-ною дитинства. Коли дитина їх не має — вона сама їх творить: лялька з ганчірки, соломи та ін. матеріялів, м'ячики, візочки, чов-ники і т. п. — все це робиться невмілими, ще дитячими руками і, не дивлячись на їх, часом, не-досконалість — вони являються найдорогоціннішим асортиментом в забаві. За допомогою іграшок дитина вся поринає в царство фантазії: на візочку — їде її улюблена лялечка — і то нічого, що у неї давно відірвана рука, чи нога. Зараз — вона царівна, що їде до свого королевича і таке її каліцтво не помічається... В твор-чій грі за допомогою іграшки ди-тина закріпила свої враження від усього, що чула, бачила і, по ди-тячому, переживала. Граючись — вона поширює та поглиблює свій світогляд.

Як же важливо, щоб батьки ку-пуючи дітям іграшки — урахува-ли в першу чергу їх виховне значення! Увійшовши в крамницю з дитячими іграшками — у дити-ни, (а разом з нею і у батьків) очі розбігаються від чудесних ля-льок, заводних авточок, стрибаю-чих зайчиків і т. п. А вже для хлопців — здається немає кращо-го нічого, як мати коло обох бо-ків по великому револьверові — в руках — добру шаблю, на голові — ковбойський капелюх... Це ж усе вимріяне довгими вечорами, під час сидіння коло телевізора, спостерігаючи невпинні бійки та вбивства у ковбойських фільмах. І батьки, від переповненого ніж-ністю і любов'ю серця до своєї дитини — не всілі відмовити їм і купують все, що вона просить,

не думаючи про те, яку шкоду інколи роблять їй цим.

Кожна іграшка спрямовує ува-гу та заінтересованість дитини в той бік, що відповідає її змістові. На цьому побудовані, т. зв. „сти-мульовані“ гри. Коли виховник хоче сконцентрувати увагу дити-ни на певному явищу чи події, зафіксувати дитячі враження, по-глибити їх у певному напрямі — він робить це за допомогою від-повідних іграшок. Наприклад, пі-сля відвідин фарми, або бесіди на цю тему — корисно організувати гру „на фермі“. Діти улаштову-ють ферму: хату, подвір'я, хлів, біля яких скупчуються різні свій-ські тварини: кінь, корова, овеч-ка, коза і т. п. та птахи: кури, качки, гуси, індики. Всі ці іграш-ки легко знайти в крамниці. Гра-ючись — дитина поширює та по-глиблює свій життєвий досвід в тій або іншій ділянці. Побувавши з дітьми в Зоопарку — добре бу-ло б пізніше скерувати їх увагу на організацію творчої (вільної) гри і на цю тему. Для того не-обхідно мати асортимент відповід-них іграшок: диких тварин, най-більш відомих дітям птахів тощо.

Щодо ляльок — то не реко-мендується купувати дуже пиш-них — величезних, бо досвід по-казує, що улюбленицями дітей бувають не найбільші або най-пишніші, — а звичайні собі, се-реднього розміру лялечки, з яки-ми вони охоче бавляться і пово-даються вільно, не думаючи про те, щоб не пом'яти, або попусувати дорогого вбрання. Пишні красуні здебільшого прикрашують віталь-ні батьків, задовільняючи саме їх естетичний смак. Коли ж вони врешті попадають в руки дитини, то за день-два — десь зникає розкішний капелюшок красуні, кучері гублять свою принаду, розкішне вбрання під час кілька-разових передягань — цілком знівечене. Батьки — в розпуці, що знищена така коштовна ляль-ка, дитина — не розуміє, чому саме батьки невдоволені. Дитина з природи своєї — активна. Її не може задовольнити просто собі оглядання ляльки. Їй хочеться її зачесати, передягти, зав'язати її

хустинкою і т. п. Щодо ляльок, то добре, коли вони матимуть різ-ний вигляд, як: медсестри, пільо-та, шофера, пожежника, листоно-ші, монтера, робітника, лікаря то-що. Тоді легше спрямувати заці-кавлення дитини на певні прояви нашого життя.

Спостерігаючи діяльність ліка-ря, пожежника, робітника і т. п. — дитина в грі закріплює свої спостереження і так збагачує свій життєвий досвід. Звичайно, такі речі, як рушниця, револьвери, ша-блі — відносяться до шкідливих іграшок. Вони направляють інте-рес дітей у хибний бік — бійки й убивств.

Тепер, коли так поширюється злочинність серед дітей — осо-бливо треба бути обережним у виборі іграшок, остерігатися, щоб необачно не направити дитячу увагу в небажаний бік „герой-ства“: нападу (з-за кутка!) гра-бунку, вбивства і т. п. А давши до рук дитині іграшкового ре-вольвера — хіба ми не штовхає-мо її на відповідного змісту гру?

Щодо корисних для дітей ігра-шок, то для наймолодшого віку добре мати асортимент целулоїд-них та гумових ляльок, птахів, ри-бок і т. п., які можна постійно ми-ти та дезинфекувати, тому і з гі-гієнічних міркувань вони є най-більш доцільні. До них можна до-дати різні вкладки (яечки, коробо-чки і т.п.) та пірамідки з основни-ми кольорами. Від 3-ох років дити-на потребує для ігор більш різно-манітного матеріялу — як ляльки, що їх можна одягати в різний одяг, відповідно порам року або сюжетам гри, як меблі, посуд для них, собаку, kota, мишку, качку, півня, курку і т. п. Авта, потяги, літаки, візочки, м'ячі різних роз-мірів і кольору — все це потрібно дитині для вільної (творчої) гри, коли її фантазія найбільш активі-зується. З дидактичних ігор є ба-гато різних: лото, за допомогою яких, граючись, дитина засвоює назви різних речей, рослин, квітів, тварин тощо. Для розвитку кміт-ливості є різні мозаїки, розрізані малюнки і багато подібного. З ку-биків і різного будівельного мате-ріялу всяких розмірів діти охоче

Святі ходять стежками

Лист прийшов уже з півночі, з малого бельгійського містечка. Ви мені писали: — „На мене зійшов спокій св. Франціска“. Ви написали мені ще багато іншого, але я впевнений у тому, що лист був написаний задля цього одного речення, в якому містилося суттєве, що ви хотіли мені сказати. Ба, навіть маленьке речення додане наприкінці листа — „думаю покинути світське життя“ — не вразило мене більше, ніж саме ота одна фраза, яка могла говорити не лиш про зміни, що можуть зайти у вашому житті, але про все те, що для нас стало спільною таємницею і ключем до всього, що могло трапитися вам чи мені після нашої розлуки на малій умбрійській стації.

Напевне, з ваших сандалів отрясся порошок ассізьких пільних до-ріг, а з лиць зійшов оливковий колір, що його щедро накладало сонце, коли ми перепочивали біля оливок. Або я знаю?

Три дні тягнулися століттями і час укладався під зовсім інші міри, так нам видавалось, за середневічними годинниками, або просто за сонцем. Дрібні години тратили

будують споруди, хати, палаци, а з дерев'яних або металевих конструкторів — машини. І тут їх фантазія досягає широких розмірів, особливо у хлопців.

Отже, найціннішими з виховного боку, є ті іграшки, що сприяють розвиткові творчої фантазії у дітей і саме їм батьки і виховники мусять приділити найбільше уваги.

Звичайно коротким переліком корисних іграшок не вичерпуються всі можливості в цьому напрямі. Життя йде вперед, з'являються в зв'язку з цим, і нові іграшки, як ракети і таке інше. Діти навколо чують про все, бачать малюнки ракет і влаштовують відповідну гру. Важливо тільки, щоб батьки і виховники свідомо підходили до вибору тієї або іншої іграшки, оцінюючи її вартість з виховного боку, впливу на дитячу психіку, формування її світогляду.

Марія Юркович

свій глузд. Дні чомусь видовжувались, поспіх перестав мати значення, а нервовість модерного життя залишилася за брамою міста.

І до речі, я не пригадую добре, як воно сталося, що ми опинилися в місті, про яке ніколи й не думали. Все сталося за вашим рішенням чи радше за рішенням випадку.

Ми стояли на просторій римській стації, розглядали трохи бездумно подорожніх, споглядали поїзди, що приходили і відходили, слухали розмов італійців, із яких ми мало що розуміли і тоді зовсім непередбачено ви сказали:

— Ідемо до Ассізі.

Я не поспитав у вас навіщо. Я люблю несподіванки, непередбачені ситуації і їзду без пляну. Правда, ви могли зовсім добре сказати — ідемо до Фльоренції! Але перше вже було сказано і воно здавалося нам обом чимсь, про що вже рішено. А при тому ваша активність була трохи гарячкова і я запитував себе чи таки у вас немає дару передбачувати речі наперед.

Бо ви вже підняли нас на східці поїзду і розпитували простими італійськими фразами, коли будемо на місці. А за кілька хвилин ми їхали в сторону Умбрії.

Краєвид ставав хвилястий і зелений, рідшали міста і нам видавалося, що спека слабшала, може тому, що у вікні поїзду було багато неба і зелені.

Я уявляв, що Ассізі мусить бути містом зелені, що над ним злітають хмари голубів і немає вулиць тільки пільні стежки. І ще як думав, що воно мусить бути сповите в тишу, як у туман і відгороджене від світа синьою рікою.

Але коли ми висіли з поїзду на маленькій стації, міста не було видно і ми побачили його тільки за кілька кілометрів далі, коли зійшли з автобусу на невеличкій площі.

Ассізі розложилось на горбі дивним подовгуватим і лагідним формою звірем жовто-рожевого кольору. Череп'яні дахи творили чи не суцільний панцир тієї дивної істоти. І всю нашу увагу при-

кувало розлоге біле крило, що спочивало на високих білих арках, на які спиралася вага малих домів, насунених на той бік горба.

Але місто ми побачили тільки за камінною брамою. Ні, то не було місто, тільки ніби довга вулиця з вузькими хідниками і малими домами, часом підведеними сходами і ганками з квітами.

Двері смерті? Так, ми бачили їх. Вони находилися у деяких старих домах і ними виносили померлих, ними проходив похоронний похід. Після того їх замурували аж до нового випадку смерті.

Довга вулиця, в якій легко губилося сонце і густішали тіні, ховала немов у льохах домів крамниці повні ассізького мистецтва: вишивок і кераміки, що відвертало наш погляд від інших пам'яток.

Часто чорні рисунки звірят на жовто-рожевих мисках чи вазак нагадували про щось знайоме — грецьку кераміку, грецькі форми й узорі дарма, що пройшли вони через умбрійські руки. Тут-же, на недалекій площі, стояла святиня Мінерви і старі терми. З тих місць можна було безпосередньо черпати давнє багатство. Все тут віджило по-новому не втрачаючи нічого зі старовини.

І саме тут, у вузькій вулиці, що напевно пробігала через цілий Ассізі, ми пізнали сеньйору Анну. У неї було сиве волосся і сіра блузка і усмішка така, як в італійців, притаена в очах. Вона стояла біля сходів невеликого дому, стояла так, як інші чоловіки і жінки перед домами, щоб довідатись про новини, а новин тут було напевне небагато.

Я не люблю, коли чіпляються мене чужинці і накидаються зі своїми послугами. Вони часто втрачають гідність, а їхня ввічливість нагадує нехабство. Але сеньйора Анна нагадувала добру знайому і вона немов би то чекала нас. Споглянула проникливо і очевидно зараз впізнала, що ми були туристи, які кінець-кінцем мусять попасти до найближчого готелю „Джотто“. Сеньйора Анна вирішила інакше певне тому, що в наших поглядах

було більше цікавості ніж зухвалості і впевненості, з якою поведуть себе звичайні туристи.

І вже ми підносилися дерев'яними сходами до її кази-хати, що мала погостити нас три дні. Пахло якимсь зіллям і сільські вікна давали далекий вид на Ассізі. Не на вулицю, а на доми, вкриті жовтою черепицею, що збігали все нижче і нижче в сторону долини Сполети. І лежало в краєвиді стільки спокою, немов би хтось висипав його з мішка жовтаво прозорим порошком з лагідним відтінком золота.

Саме тоді вперше озвався дзвін від св. Франціска. І ми вже знову проходили вузькою вулицею та скоро опинилися на майдані, обрамованому монастирськими арками. А в протилежному кінці майдану друга брама неначе розкрите вікно охоплювала панораму зелених ассізьких піль. Була весна...

**

Нам пощастило. В базиліці чи не якесь особливе свято (щось згадувала сеньйора Анна) і тому горіли всі світла. Навіть грубі пасхальні свічки і з ними горіло золото на фресках над вітварем. В Романа було невдоволення. Люди заважали йому ходити по церкві. Але що далі відправа продовжувалась, то більше атмосфера сповнювалася молитвами вірних, довгими літаніями богослужителів і невидимою ласкавістю, що спливала може від фресок, якими була багато прикрашена головна абсида, а може від янголів Чімабуе (бо саме ми стояли в тому крилі) що відкинули візантійську традицію і граціозно повертали голови. І там, зовсім у куті образу, за тодішніми традиціями, стояла постать св. Франціска. Його портрет: похуділе лице, молитовно зложені руки зі знаками стигм, босі ноги. Убогість і покора...

Я готовий повірити в те, що коли малювали фрески, майстрові асистували янголи, розмішували фарби і затримували ясність дня до пізніх годин, щоб кольори не втрачали нічого з їх свіжості. Може й сам святець появлявся інколи, щоб легше було схопити його портрет і, щоб так через лагідність і покору спливала на людей Божя

ласка. Бо при всіх людських речах, які творяться, існує допомога від лютей, чому ж тоді мало б бути

інакше, коли йдеться про Божі справи?

Які були руки у Джотто? Я ду-

маю, що то були звичайні руки, як у кожного з нас, але очі у нього були інші. І коли він починав малювати деякі янголи позичали йому своїх, очевидно на змїну, бо вони самі їх потребували.

І так відбувалися на самоті різні зустрічі і може найбільше в горішній церкві, бо вона простора і туди менше заходять люди.

То саме тут, де св. Франціск годує голубів. Ні, він не годує, а промовляє до них словами, які збуджують довір'я і ціле стадо розсілося біля його ніг. Святий не втрачає навіть такої нагоди, щоби пригадати і голубам про їх єдине й остаточне завдання: хвалити свого Творця, що дав їм красу і силу життя. То тут святець жаліє і людське створіння, видобуваючи зі скелі воду для спрагненого. Ось тодішний умбрійський пейзаж: піскова скеля з кількома оливками. Св. Франціск знає і розуміє, що таке голод і спрага, що спека і холод, що людська неміч і що безмірна ласка Творця.

Але навіщо я говорю вам про те все, коли не маю найменшого наміру намовляти вас їхати до Ассізі, — великого забутого села в якому зберігаються сліди ідолів і красу почитається однаково чи в залишках старої святині чи в портретах святих. А на дорогах тут сліди св. Франціска і авта, які появляються у тісній вулиці, видаються смішними й непотрібними предметами щоденного вжитку...

Присмерк, що починає втискатися до просторої нави, примушує мене зійти вниз до долишньої церкви, де все ще продовжується відправа.

І тепер я дивуюся, що не зробив ще того, що треба було зробити на початку — зійти в крипту і побачити святого. Я кажу „побачити“, але думаю про зовсім інше.

Тут я зустрічаю Романа. Один погляд — і я знаю, що зайшла якась зміна. В житті такі зміни приходять часом нагло, або в коротких хвилинах: нуртує в нас якесь невдоволення, приходить почуття бунту і вкінці тиха резигнація. Трете приходить після пізнання двох перших. Трете погружує нас у самотність, або щось інше. І тепер я помічую в Романа те остан-

не. Один момент я відчуваю збен-теження. І обидва ми мовчимо.

Крипта дуже маленька і вигляд її суворий. Посередині престіл і над ним в камінному саркофагу моці святого. Обидва відчуваємо його присутність. Не мертвого, а живого. В чотирьох нишах стін зложені тіла перших його учнів, а біля виходу вотивна лампадка — дар усіх італійських громад.

Виходимо через церкву на вулицю. На Ассізі сповзла липка і чорна ніч. Ніч спокою. Ніч — до якої можна мати довір'я. Ніч, в якій не діється нічого непередбаченого і запах піль втискається до хат. Поволі пустіє вулиця, а шанобливі жінки й чоловіки закривають двері домів. І нас напевно очікує сеньйора Анна.

Кожному тут дано відчути спокій і рівновагу. За нами теж завершений день і відпочинок створений і для нас. Обидва ми напевне згідні в тому, що для щастя потрібно зовсім небагато багатства. Що спокій — то лагідні кольори Джотто і спокійна синь понад череп'яними дахами.

(Докінчення буде)

НОВІ КНИЖКИ

Іванна Чорнобривець: З потоку життя. Новелі. Мюнхен, 1963. Накладом автора. Ст. 164.

Цей невеликий том новель містить у собі цілий скарб тем, постатей, ситуацій. Авторка опрацювала клаптики свого й нашого минулого, як їх приносило бурхливе життя. А що все це надто різноманітне, то вона впорядкувала їх за певною схемою, щоб легше було сприйняти і пережити.

Найбільше влячні ми їй за картини з циклу „О, країно моя заплакана“, де з окремих новель пізнаємо підсоветську дійсність. Та й у „Незабутніх“ вона поставила пам'ятник видатним індивідуальностям останнього часу. **Л. Б.**

Орест Зибачинський: Інтегральна революція. Мюнхен, 1960. Із передмовою автора. Ст. 344.

Небагато в нас книжок, що розглядають теперішню ситуацію України з соціологічного й політичного становища. У своїй по-важній науковій праці автор на-

Фейлетон

Ох, я нещасний!

(Комедія з однією комедією, або як друкарський чортик з'їв 100 дол.)

Признаюсь: я ніколи в літературних конкурсах участі не брав. Але коли оце в 1963 р. достойний Союз Українок Америки проголосив був конкурс на сатирично-комедійний твір, у мене раптом виникла думка пописатися і собі. Бо, по-перше, в гуморі й сатири деяку практику я маю, а по-друге — і це було головною спонукою — кортіло мені здобути 100 доларів, бо дружина весь час пиляє купити холодильник, хоч у тому холодильнику немає чого холодити. Але ж мода — модою! Нехай хоч там цибуля й часник лежати-муть, але буде в нас „як у людей“.

Так і сталося. П'єсу написав за три дні, а як її вислати — думав три тижні. Студіював умови конкурсу, як треба ту п'єсу підписувати, що всередину конверти, окрім тексту п'єси, вкладати, що ж до вельмидостойного журі писати і звідкіля вислати, щоб не було знаку, хто це написав. Врешті-решт була й технічна справа полагоджена: комедія, що називалася „Чав-чав“, вислана, а під нею підписано девізу Панько Нещасний.

— Слава Богу, — подумав я по завершенню такої марудної праці. — Буде слава, будуть гроші, і буде... холодильник. А що я мав одержати за свою комедію не третю і не другу, а лиш першу нагороду, тобто 100 зеленорунних папірчиків, — у мене не було жодного сумніву. Бо ж комедія написана за всіма драматургічними правилами: є там і позитивні, і негативні типи, є сміх і зітхання, веселощі і плачі, реготи і стогони, кохання і ненависть, словом усе, що потрібне...

Жду я на вислід конкурсу місяць, жду другий, читаю в „Нашому Житті“ про продовження речення, і я вже ось-ось готовий одержати чек на 100 дол., листоношу визираю з вікна кожного дня, дружина вже в котромусь магазині холодильник облюбувала, вже й завдаток якийсь уплатила...

світлив це, називаючи шлях українського народу до самостійного державного вияву — інтегральною революцією. У п'яти розділах проведена тут аналіза націотворчих первнів, чинників, що на те впливають, та сил, що її творять.

Л. Б.

І ось нарешті... Вислід конкурсу оголошений! Нагороди розділені. Читаю я це, дивлюсь на рядки того повідомлення то згори, то знизу, то збоку, то обертаю його, як якийсь ребус чи загадку... Ох, лишенько ж ти моє! Ніде там не згадано ані „Чав-Чав“ ані Панька Нещасного, ані так, як я по правді називаюсь!

Значить, пропало, не вийшло з моєю комедією. Якби на той час у мой хаті стояв уже холодильник, я готовий був сам у нього залізи — отак стало душно мені після прочитання. Жінка сварить мене:

— Казала тобі, не підписуй під п'єсою Панька Нещасного! Якби написав „Щасливий“, напевне сто доларів мав би...

Почала мене їсти і гризти цікавість. Чому так сталося з моєю комедією „Чав-чав“? Чому про неї ніякої згадки немає, коли в конкурсному повідомленні мабуть усіх згадали?

Але ось цілком випадково натрапив я на газету, з якої брав адресу конкурсного журі, коли вислав п'єсу. Читаю й очам своїм не вірю — друкарський чортик! Це він капосний з'їв мою нагороду! Бо там — чорне на білому — замість цифри 4 стоїть одинка й моя п'єса помандрувала на 1936 Н. 13-та, а не на 4936, і там певне опинилась у якомусь коші!

Тепер хоч смійся, хоч плач, але через оті 1—4 в мене холодильник пропав! І такого „збитка“ зробила мені не якась чужа газета, а своя ж таки рідна, до якої роками дописую! Не знаю, з кого мені тепер „відшкодування“ правити за мою п'єсу, а з горя хочеться заспівати, як той Петро з „Наталки Полтавки“:

Ой, я нещасний,
Що маю діяти —
Захотів доларів,
Та де їх узяти?

Але тепер не до співу. Тепер я сиджу та й думаю: як буду ще колись десь вислати який-небудь твір на конкурс, то неодмінно телефонувати му прямим телефонічним проводом у ту установу, яка проголошуватиме конкурс, щоб дістати від неї правильну адресу. Бо написаному в наших газетах я тепер не вірю!

Панько Нещасний

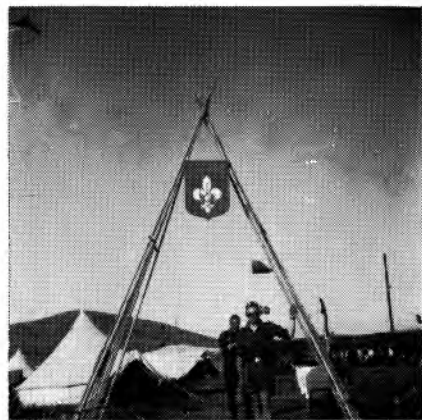

Джемборі!

(Закінчення)

Та зупинятися нема часу, бо ми таки вже добре спізналися на відкриття. Заїжджаємо перед амфітеатр якраз у хвилині, коли туди прибуває престолонаслідник Греції, Константин. Його приїзд відбувається серед дуже „демократичних“ обставин, попереджений лиш двома чи трьома автами з чільними скавтами. Сам принц одітий у скавтський однострій, у руці, для більшої поваги мабуть, держить пластову паличку зі срібною головкою. Йому товаришать кілька військових старшин, чільні скавти, сестра Ірина, також одіта в однострій грецької скавтки, принцеса Татяна, та його наречена, принцеса Анна-Марія. Маленький цей почот посувається помалу, оточений із усіх боків гостями та скавтами. Нам доводиться йти майже поруч принца, у віддалі трьох кроків, і Зірка, яка віддавна вважає Константина за одного з найбільш вродливих престолонаслідників, має нагоду добре йому придивитись. Опісля авторитетно заявляє, що він таки кращий, як його портрети.

Приміщуємося десь на горбку. Перед нами незабутній вид. Великий стадіон вщерть заповнений скавтами, що їх тут зібралось понад 13 тисяч із 89 країн! По боках тисячі гостей, Мерехтять різні однострої, лунають інтернаціо-

Вхід до українського табору на Маратонських полях
Entrance of the Ukrainian Plast camp at Marathon fields, Greece

нальні розмови та пісні. А колоні скавтів, яка щораз то вмашерує до амфітеатру, й не видно кінця!

Нарешті принц та його почот займають свої місця. Оркестра грає грецький гимн. Настає врочистий момент, престолонаслідник Константин, провідний скавт греків, господарів злету, запалює „килікс“ (олімпійський келих) і цим актом відкриває XI-те Світове Джемборі на Маратонських Полях. Викликають через мікрофон імена попередніх десяти Джемборі під звуки властивих їм пісень. Англія — Мадярщина — Франція — Філіппіни... Одушевлені вигуки скавтів заповнюють 2,000-акрову площу.

Промовляє Константин: „Браття скавти! Я вітаю вас, 13,000, які зібралися тут у Маратоні, а через вас вітаю 9 мільйонів членів нашого братства по цілм світі“. — Принц згадає гасло Джемборі — „Скавтуймо до вищих ідеалів та ширших горизонтів“ — і закінчує словами: „Дві тисячі літ тому маратонський післанець побіг, щоб донести Атенам звістку про перемогу. Маємо надію, що всі ми, що належимо до Скавтової Родини, понесемо одного дня, так як той маратонський бігун, звістку перемоги до Міста Людської Чесноти й Братерства“. В головній мірі це заклик до толеранції й міжнароднього братерства.

Потім, під звуки пісні Джемборі, одинадцять скавтів, представників 11 кол — підтаборів на Джемборі, приймають із рук Константина смолоскипи, якими вони запалюють вогнища в своїх таборах. Усіх опановує якась спонтанна радість, і ми, разом із скавтами, сміємося та радіємо. На темному вже, прегарному маратонському небі стають вибухати бенгальські вогні.

— Це японці, — пояснює п. Стратіядіс, — кажуть, що вони привезли з собою цілий корабель повнісенський фаерверків.

Зірка штовхає мене ліктем.

— Поглянь на того скавта позаду нас.

В таборі влаштовано престіл, при якому відправлялась Богослужба
The boys arranged an altar for church services held in the camp

Я дивлюся. Стоїть групка фінських скавтамастрів. В одного на сорочці красується ім'я „Романчук“. Я не витримую та питаюся:

— Як це так, що у вас слов'янське прізвище?

А він мені ввічливо:

— Бо один із моїх предків примаджав із Галичини двісті літ тому до Фінляндії. От так.

У міжчасі відходить принц із почотом і за ними починає посуватися натовп гостей. Зліва стають вимашерувати скавтські колони.

Добродій дає нам свою візитівку.

— Коли загубитеся десь, або потребуватимете помочі чи поради, телефонуйте зараз до мене, дівчата. А тепер краще ходім звідсіля, бо пізніше ніяк не видобудемося з цієї маси народу.

Попри нас, побравши за плечі йдуть, підтанцювуючи та співаючи, скавти — араби поруч французів, суданці з греками, італійці зі скандинавцями і т. д. Хоч уже біля десятої години, на дворі ясно, прясно, бо місяць у Греції такий дивно світлий. На небозводі моляться темні силуети кипарисів, а з моря дує сильний, теплий вітер.

Подорозі до українського табору зустрічаємо Богдана Макаревича з товаришем, так неначе в Нью-Йорку під церквою в неділю. Прощаємось із паном Стратіядіс-ом, як із старим знайомим, обіцяючи потелефонувати в разі „кризи“.

(Докінчення на ст. 10)

Розв'язка питань

Приступаємо до пояснення взорів із дальших чисел Н. Ж. Більшість учасниць добре окреслила їх походження. Це й нічого дивного! Яворівський стіб широко відомий, а перетикання більшість вишивальниць теж знає.

Але що діється з приміненням? Мало хто правильно відповів на запит ч. 3, себто з якого предмету походить узір. А це має своє значення, бо в народньому вбранні все влучно підібрано й достосовано. Також у сучасному побуті не можна вишивати тяжкого густого взору на завісках (яворівського) або легкого й вузького на подушці (перетиканого).

Проект для перетиканого взору п-ні Надії Цинцар подаємо в іншому місці.

5. Взір із Н. Ж. ч. 6:

ЯВОРІВСЬКИЙ

Цей взір походить із Яворівщини й вишивається там на жіночих сорочках (вуставці) і „бавницях“ (опаска на чоло). Виконаний яворівським стібом, що складається зі скісних шнурочків, косички і настилування. Краски взору — червона й жовто-помаранчева.

У сучасному міському побуті його можна примінити на подушках, полотняних сукнях і блюзках.

6. Взір із Н. Ж. ч. 7:

ПЕРЕТИКАННЯ або ПЕРЕТЯГАННЯ

Цей взір походить із Полісся й являється найдавнішим нашим швом. Вишивають його там на попередницях і рушниках. Виконаний у двох кольорах, чорній і червоній, при чому червона доволі ясна.

У сучасному міському побуті можна примінити його до скатертини в сільському стилі чи до рушника. Також гарно вийде на полотняній блюзці чи суконці.

СОЮЗЯНКИ! УВАГА!

Вже наближається час, коли треба подумати про Різдвяні й Новорічні побажання для організації СУА та й своїм рідним та знайомим. Чому не використати для них сторінок нашого журналу?

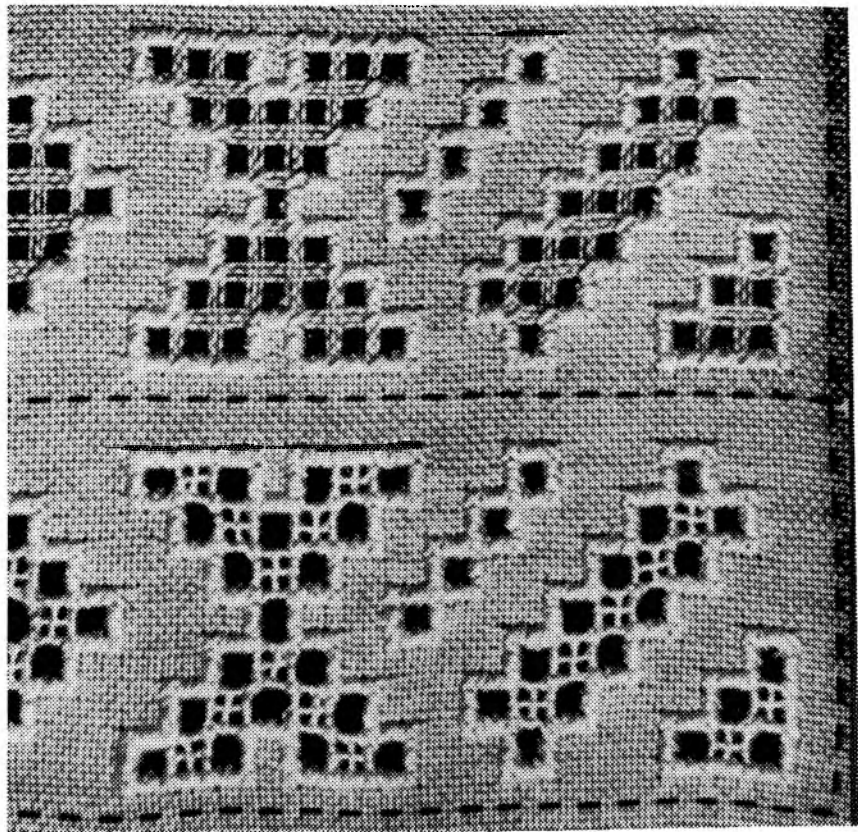
Текст побажань слід надсилати до 10-го листопада, якщо вони мали б увійти до грудневого числа.

АДМІНІСТРАЦІЯ Н. Ж.

Наша анкета в 1963 р.

Дев'ятий шов і взір, що його подаємо, буде багатьом учасницям анкети відомий. Тому й зображуємо його не в рисунку, а у світліні.

Коли походження взору нам не відоме, застановімся над тим, де і для якого предмету створила його українська жінка! Народня мисткиня дуже дбайливо підбирала форму вишивки й кольорит. Тому й нам не слід легковажити цього й пристосовувати його без думки й смаку в сучасному нашому побуті!

1. Яким швом вишиваний взір?
  2. Із якої околиці він походить?
  3. Для якої частини одягу чи хатнього предмету був створений і як примінений?
  4. Як можна його примінити в сучасному міському побуті?
- Для учасниць цілої анкети, що дадуть найкращу відповідь на всі питання, призначені три нагороди у формі альбомів узорів.

Жінка-композитор

Жінок-композиторів у нас багато немає. Тому з зацікавленням відвідав я під час побуту у Відні таку, що там живе і творчо працює.

Проф. Наталія Лянґ-Пігуляк народилась 25. квітня 1887 у Чернівцях на Буковині. Її батьком був академічний маляр Юстин Пігуляк, а матір'ю Юліянна зі Скалатів.

До шкіл (народної й ліцею) ходила в Чернівцях, а рівночасно з тим, починаючи з 6. року життя вчилась у музичній школі. Десятилітньою дівчинкою дала свій перший фортепіяновий концерт. З того часу почала також вивчати гру на скрипці. У 1909 р. молода піаністка переїхала на студії до Відня і там студіювала в Музичній Академії у класі фортепіану проф. Ернста Людвіґа, учня Ліста. Побічні предмети її студій були — мистецтво хорового співу, наука інструментів та історія музики, сольоспів, наука гармонії, оркестрові справи.

У 1912 р. склала в Академії державний іспит з гри на фортепіані. Тому що студій гри двох головних предметів рівночасно в Академії не дозволяли, Наталія Лянґ-Пігуляк продовжувала науку гри на скрипці приватно у проф. Ю. Екгарда й О. Шевчіка. У 1914 р. склала другий державний іспит із гри на скрипці і в тому ж році, після закінчення Академії, вернулась до Чернівців.

Як піаністка і скрипалька Наталія Пігуляк зробила в 1922 р. концертне турне по Польщі. Окрім того виступала часто з концертами в Чернівцях, власними, як також спільно з іншими музикантами. Після одного з таких концертів місцевий музичний рецензент зачислив її до найкращих піаністів Буковини.

Та найбільших заслуг досягнула Наталія Лянґ-Пігуляк у своїй педагогічній праці. На початку 20-тих рр. вона перебрала провід у зичної школи „Буковинський Кобзар“ при Т-ві „Боян“ у Чернівцях. У тому часі школа була в цілковитому занепаді. Але під вмі-

лою рукою Наталії Лянґ-Пігуляк вона в скорому часі досягла такого рівня, що до неї стали посилати дітей також румуни, поляки й жиди, хоч у тому часі в Чернівцях була румунська музична школа. Навіть румунський резидент Буковини Янку Флондор віддав свого сина в науку приватно до п-ні Лянґ-Пігуляк. Знамените керівництво школи та її високий рівень стягали учнів з Букарешту, Коломиї, Львова й інших міст.

За час своєї майже 30-літньої педагогічної діяльності на Буковині Наталія Лянґ-Пігуляк випустила около 2,000 учнів. Поміж ними було багато відомих музик, як Галя Василашко, Тит Тарнавський (у 1943 р. став директором муз. консерваторії в Зальцбургу), Гедвіґ Галицька-Бухир (професор румунської консерваторії), Олександр Омельський і багато інших.

Музичні зацікавлення пані Наталії були всебічні. Коли учитель її школи Стівбенко підняв справу відродження кобзи, як музичного інструменту, вона його гаряче в тому піддержала. Удвох із Стівбенком вони повели цю акцію, хоч стрінулись із критикою певної частини нашого громадянства. Перед 2. світовою війною їм удалось створити моделі кобзи-прім, кобзи-альта, кобзи-баса. Недоставало ще тільки кобзи-тенора, але вибух війни перешкодив у тому. Слід завважити, що створені ними моделі кобз грали такими тонами, що їх не можна було прирівняти до ніяких інших музичних інструментів. Їх звуки були наче людський спів.

А тепер пригляньмось ще одній галузі її музичного таланту, а саме композиторській праці. Серед своїх композицій вона налічує такі:

„Гуцульська рапсодія“, твір, що вона його кілька разів виконувала на наших імпрезах у Відні,

„Літа молодії“, пісня до слів композиторки,

„Думи мої“ . . . фантастична парафраза до слів Т. Шевченка,

Піаністка Наталія Лянґ-Пігуляк
Ukrainian pianist Natalia Lang-
Pihulak now living in Vienna

„Я чую мов кризь сон . . .“ пісня до слів Дмитра Загула,

„Минають дні, минають ночі...“ пісня до слів Т. Шевченка,

„Один день з козацького життя“, симфонічна поема для фортепіану,

„Старий цвинтар у Гмінді“, музичний нарис для фортепіану,

„Потис мороз весною“, пісня-романс до слів композиторки,

„Святочна увертюра і пам'ять великих“ для фортепіану,

„Ой, Дністре, мій Дністре“ — пісня до слів Манастирського.

Всі ці композиції авторки є тільки в рукописах, вони не були друковані. Варто було б поцікавитись ними та подбати, щоб вони стали доступними ширшим кругам нашого музичного світу.

Найновішим твором композиторки є „Гимн“, фортепіяновий твір, скомпонований на пам'ять Ольги Басараб, яку композиторка

ДЖЕМБОРИ!

(Закінчення зі ст. 6)

В підтаборі „Плятея“, де таборуєть екзильні скавти, українці, мадяри й литовці, рух та гамір помімо пізньої години. Поблизу розбили свої шатра все-ввічливі японці.

В нашій таборі, нас частують у кухоннім шатрі молоком. (Тут спрага є щохвилиним явищем). Наших „американців“, яких тут найбільше — бо аж 19, вітаємо, як добрих знайомих. Є ще один „канадієць“, 6 „англіїців“ та 9 „німців“. В американській групі знаходиться пластун із Югославії, а в команді табору є пластун-сеніор із острова Кипру. Куди то доля не позаносила українських пластунів! І знову звела разом у Маратоні, в далекій Греції!

Переживаємо зворушливу хвилину, коли то в хоружному таборі, ст. пл. Маркові Заяцеві з Німеччини пізнаємо свого колись давнього приятеля дитячих ігор.

Настрій панує веселий. О. Богдан Смик, провідник „американської“ групи та заступник команданта табору, жартує без перестанку, хоч пізнати по-ньому, що тих кілька останніх днів праці та подорожування важко втомили і його й юнаків. Ст. пл. Ірко Юрчук журиться, що ще не приїхали експонати на виставку народнього мистецтва та пластової діяльності. Він нетерпеливиться, вже хоче братися до призначеного йому завдання.

пізнала в молодих літах у Відні і з нею заприятелювала.

Коли в добавок того скажемо, що Наталія Лянґ-Пігуляк пробує своїх сил також у малярстві, то зрозуміємо які таланти криє в собі її багата натура. Приязнь із багато старшою від себе Ольгою Кобилянською наблизила її також до літератури. Та хоч Наталія Лянґ-Пігуляк себе в ній не виявила, проте послужила письменниці за літературний образ в одному з її творів.

Тепер п-ні Лянґ-Пігуляк живе з родиною в Відні. Вона дуже часто бере активну участь в імпрезах української громади, а її виступи є окрасою й атракцією тих імпрез.

Теодор Данилів

СПІЛЬНА МОЛИТВА В ДЕНЬ 1. ЛИСТОПАДА

Оце вже дев'ятий раз вірні українських віровизнань збираються в день 1. листопада до молитви за переслідувану українську Церкву. Молимося за наших мучеників, за витривалість у вірі, за відродження християнської України. Окрім молитви-благання заносимо рівночасно молитву-подяку за вислухання наших прохань, за звільнення Митрополита-Ісповідника ВПреосв. Кир Йосифа з кайдан, в яких він перебував 18 літ.

Вже дев'ятий раз членки США беруть активну участь у молитві й об'єднуються в тій хвилині з усім українським народом у вільному світі.

Бунчужний, ст. пл. Андрій Ребет, кличе нас на вечірню молитву. І мабуть вперше в історії Греції лунають слова „Боже Великий, Творче Всесвіту“ серед піль Маратону. Нас, дев'ять пластунок, вітає від команди та юнаків пл. сен. Микола Світуха, референт міжнародних зв'язків при Г.П.Б.

Юнаки розходяться по шатрах, щоб спочити після довгого дня. А ми ще йдемо поглянути на т.зв. „Грецьке село“, де можна закупити відзначки, значки, різного роду пам'ятки та ще й до того по-вечеряти. Десь біля 11-тої години нас відвозять пластуни до Атен. Кінчаються пригоди цього, повного барвистих вражень, дня.

ПАРАДОКС АМЕРИКИ

Хоч думка д-ра Береста про небезпеку розводів* в Америці підтверджується таким поважним журналом, як „Нюз енд Ворлд Ріпорт“, деякі його твердження не доведені. Окрім того, коли мова про ССРСР, не можна справу розводів узалежнювати лиш від правних норм. Величезне значення мають там соціально-побутові умовини: розводи дуже утруднені мешканевою тісністю — просто немає куди розійтись!

Через ту ж причину люди там одружуються в не дуже молодому віці; зустрічаються довгий час десь у прилюдних місцях, поки знайдуть хоч маленький притулок, щоб улаштувати собі родинне гніздечко. За той час краще себе пізнають і не мають пізніше причин до розводу.

Але ж протиставити ССРСР — ЗДА та ще з позитивним окресленням першого — нема чого.

Думаю, що причину великої кількості розводів у ЗДА треба починати

* Гл. Н. Ж. ч. 4, 1963

шукати ще з дитячих років, коли дитина в більшості родин одержує більше того, що їй потрібне. В школі дітей навчають ставити себе на перше місце в світі; старші не мають права давати їм ніяких вказівок, робити заперечення. Оскільки ж одруження вимагає двосторонніх уступок і компромісів, то на це американська молодь не здібна.

Справа одруження, чи взагалі справа взаємовідносин двох статей, є найбільш складним явищем у житті людини. Вирішувати її тільки суворістю законів про розводи неможливо, бо вона вимагає зовсім інших заходів. Неправильне також твердження, що в багатій Америці „матеріальний принцип грає далеко більшу роль від кохання в подружжі“. Крім того в обсервованих випадках, що їх навів д-р Берест — негативними особами є тільки жінки. Чи це дійсно відповідає правді?

Як це не дивно, приходиться констатувати парадоксальне явище. В Америці деякі від'ємні явища є наслідком дуже доброго. Високий рівень життя, велика сила профспілок, освіта, дозволя, — приводять з другого боку до росту розводів та злочинів.

Олена Трофимовська

ЖУРНАЛ ДЛЯ БАБУСИ

Знов можемо повідомити про те, що один із наших Відділів, а саме 54 Відділ США з Вилмінгтону, Дел., відновив передплату для бабусі. Це вже діється втретє і свідчить про його увагу й визнання.

Гурток Вишивальниць у Торонто дав гарний приклад вшанування своєї вчительки, фундуючи нову передплату для бабусі. Щира дяка за те!

Прохаємо й інших фундаторів, а зокрема Відділи США, відновити фундації або створити нові для самотніх жінок в Європі.

Гурток „Наша Батьківщина“

Такий Гурток засновано в 1958 р. при Окружній Раді СУА в Рочестері. Про нього вже не раз звітували в нашому журналі. Та не завадить пригадати його засади і зложити звіт про дальший його розвиток.

Гурток „Наша Батьківщина“ — це музейна збірка пам'яток із України. Шість років збирацької праці розгорнули у Гуртку такі відділи: кераміка, килими й тканини, архів із поділом на документи й світліни, книги й експонати-пам'ятки із поділом на такі з сучасної України і з еміграції. Кожен предмет збірки дістав порядкове число, назву (напр. килим, рушник іт.д.), місце й рік його походження, наймення жертводавця і його адресу.

Збирацька праця лягає в висліді на одну-дві пані в кожному Відділі нашої Округи. Вона вимагає послідовності й великої відданости. Наші „музейниці“ мусять завжди

пригадувати про наш Гурток і слідкувати за тим, де й що можна до нього зібрати. Важно підхопити відповідний момент і висунути своє прохання. Часом приходиться дуже трудно, бо люди нерado розлучаються зі своїми пам'ятками. І так не раз пропадають цінні речі, бо спадкоємці не все вмюють їх зберегти чи оцінити. З другого боку не раз дарують Гурткові й мало цінні предмети лиш тому, що вони „з краю“.

Та все таки знаходимо багато людей, що мають глибоке зрозуміння для нашої збірки. Особливо, коли трапляється нагода показати ці скарби при якомусь З'їзді чи Конференції в нашій Окрузі. Тоді самі приходять і заявляють, що в них є якась старезна книжка або потріпаний килимок. Ми заохочуємо їх це принести й показати.

Поза продовженням збірки експонатів нашим завданням являється придбання приміщення та у-

статкування нашої збірки. З великим успіхом і зацікавленням у громадянства пройшла, як згадано, виставка нашого Гуртка у Рочестері. Для оцінки нашої збірки на терені цілого Союзу Українок Америки плянуємо влаштувати виставку тих же експонатів в містах осідку наших Окружних Рад. Це напевне допоможе й іншим Відділам зрозуміти вагу такого Гуртка та його роботи. Може й заохотить їх до заснування Гуртка в кожній Окрузі або спонукає інші Відділи допомогти нам у збірці експонатів. Адже збірка Гуртка „Наша Батьківщина“ залишиться свідком нашого минулого й нашої культури для нашого молодого покоління в Америці.

Орися Костинюк

КОНВЕНЦІЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

У днях 2. і 3. липня 1963 відбулась чергова Конвенція СУК-у у Вінніпегу, що була получена з академією в честь Лесі Українки й Ольги Кобилянської. У з'їзді взяло участь, окрім Центр. Управи й гостей, — 105 делегаток. Конвенцію відкрила голова п-ні С. Пауш, привіт від Об'єданого Сестрицтва в ЗДА зложила п-ні Людмила Івченко, звіт із перебігу конгресу Міжнародної Жіночої Ради у Вашингтоні — п-ні К. Миськів. Головну доповідь Конвенції „Найпекучіші виховні потреби“ виголосила п-на Тоня Горохович, видання книжки. М. Пастернак „Українська жінка в хореографії“ зреферувала п-ні Н. Когуська, нагороди за придбання передплатниць вручила п-ні О. Лукомська. З'їзд дав перегляд успішної діяльності організації і розглянув пляни на майбутнє.

Головою на нову каденцію обрано п-ні Анну Токарик із Гемилтону і тим перенесено осідок Центр. Управи на схід Канади.

ПОДЯКА

Всім членкам СУА, а зокрема п-ні Анастазії Вокер, що прощали мене з нагоди мого переїзду на Флориду, висловлюю щирю подяку за вияв признання й складаю 20 дол. на Видавничий Фонд СУА.

Анастазія Біловус

У збірці Гуртка „Наша Батьківщина“:

Зліва до права — конопляна верета, гуцульський ліжник (приблизно з-перед 80 літ), вовняна верета (чорна і біла вовна), таріль і миска (кераміка) з Косова, скринька (різьба) з Косова, дві писанки з Космача. Вище — гуцульські вовняні рукавниці.

The folk art collection of UNWLA Regional Council in Rochester, N. Y., contains old tapestries, ceramics and wood carving

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що 28. вересня 1963 відійшла у вічність бл. п. **Меланія із Стельмахів Витвицька**, дружина д-ра Степана Витвицького, президента Української Народньої Республіки в екзилі. Покійна відзначалась високим почуттям такту й віддано піддержувала свого чоловіка в його відповідальній політичній роботі. Осиротила сина Іриней, невістку Дарію і внуків Андрія й Марусю.

Похорон відбувся 2. жовтня з церкви св. Юра на цвинтар „Евергрін“ у Нью Джерси. Численна українська громада провела Покійну в останню дорогу.

Пану президентові д-рі С. Витвицькому, як і рідні Покійної висловлює співчуття.

Екзекутива СУА

**
*

З жалем повідомляємо українське жіноцтво, що дня 10. лютого 1963 у далекій Празі відійшла від нас бл. п. **Олена Безкровна**. Походила з Кубані, де одружилась і народились її діти. Як одна з небагатьох свідомих українок, вона в 1910 р. віддала сина й дочку до українських шкіл у Перемишлі, щоб вони навчались в українських школах.

Цей час, коли її діти були в Галичині вона використала для добра своєї тіснішої батьківщини. У Харкові вона закінчила акушерську школу, щоб працювати серед населення Кубані.

Коли виїхала на еміграцію, увійшла в українське організоване життя, ставши активним членом Укр. Жін. Союзу у Відні за головування Олени Залізняк, теперішньої голови СФУЖО. У 1921 р. належала до української делегації на Конгрес Міжнародної Ліги Мири і Свободи, що відбувався у Відні. Переїхавши з Відня до Праги вона працювала активно в Укр. Жін. Союзі в Подєбрадах і Празі.

Останні роки свого життя була тяжко хвора. Наш Відділ був у контакті з нею і як міг, облегшував її долю. Померла в Подєбрадах, а похована в родинній моги-

лі у Празі на Ольшанському цвинтарі. В останню дорогу провела її дочка та кілька громадян-українців.

Спи спокійно, дорога трудівнице! Нехай чужа земля, що стала Тобі другою батьківщиною, буде Тобі легкою!

**Управа 22 Відділу СУА
у Шикаго**

**

ДІТРОЙТ. ПИШ.

Ділимося сумною вісткою з членством СУА, що дня 21. вересня упокоїлась у 67 р. життя **Євдо-**

Бл. п. Євдокія Микитинська

кія Микитинська. Походила з с. Озерненька, пов. Зборів. У 1914 р. прибула до Канади, а в 1915 р. перенеслась до Дітройту. Осиротила чоловіка Дмитра, дочку Ганю, сина Володимира, внуків і правнуків.

У нашому Відділі була 26 років членкою. Членство 31 Відділу відпровадило її на вічний спочинок, а п-ні Феся Сіділо попрощала її над могилою.

Спи, дорога Союзянку, вічним сном, а прибрана земля нехай буде Тобі пером! Щире співчуття родині Покійної висловлює Екзекутива СУА.

Н. Заб'яйло, голова
31 Відділу СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

ЗАМІСТЬ КВІТІВ на свіжу могилу бл. п. Олександри Думин-Гнатківської складає 10 дол. на Фонд „Мати й Дитина“
Олекса Сокіл

ПОДЯКА

Всім членкам Союзу Українок Америки щиро дякую за співчуття й відвідини з приводу смерті моєї матері бл. п. **Євфемії Габури**.

Антоніна Кульчицька
Фін. реф. Гол. Управи СУА

ГЕН. МАТИ СС. ВАСИЛІЯНОК

У серпні 1963 р. відбувся в Римі збір делегаток монастирів СС. Василіянок для вибору Матері Генеральної Чину. Приявних було 19 делегаток. Ген. Матір'ю обрано Матір Клявдію з Юніонтавну, Па., а заступницею Матір Євсевію з Філадельфії. Дорадницями Ген. Матері вибрано — Матір М. Василю з Югославії та Матір Мокрину з Аргентини.

Сестри-делегатки були на авдієнції у Св. Отця Папи Павла VI, у ВПреосв. Митрополита Кир Йосифа і у ВПреосв. Архієпископа Скапанеллі зі Св. Конгрегації Східних Церков.

ПОБАЖАННЯ

Гурток Вишивальниць у Торонто бажає своїй учительці, шановній пані Любі Луцькій, у день іменин всього добра, здоров'я та сили нас дальше вчити! З нагоди тогє свята дарує Наше Життя „бабусі“ в Європі в її честь!

Оксана Бризгун-Соколин
за Гурток Вишивальниць
у Торонто

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У кінцевому вірші спогаду Ольги Коренець „Олена Кульчицька у моїх спогадах“ із ч. 8, 1963 переставлено один рядок. Вірш Віталія Коротича повинен звучати:

Мені нічого не треба
Тільки землі твоєї —
Тільки шматок неба —

Життя тобі простягаю
Зі сміхом, трудом, слізьми.
Візьми!

При цій нагоді повідомляємо, що спогад був відчитаний на Вечорі в честь Олени Кульчицької, що його влаштувала Окр. Рада СУА у Шикаго, в лютому ц. р.

ЗАМОВЛЯЙТЕ В ЦЕНТРАЛІ СУА

Ювілейну Книжку
СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ
(1925—1940)

видану з нагоди 15-тих роковин.

Ціна 1 дол.

Загальний огляд праці Централі
і Відділів СУА.

- Ukrainian Woman -

My Vote is For Democracy

There was a time, in the history of human institutions, when democracy could have been adequately defined in terms of elections, representative bodies, and such abstract concepts as "government by majority opinion" or "by the consent of the people." Today this is no longer true. The way modern medicine combats the contagious diseases, the modern foes of democracy sought to immunize their systems vaccinating them with the formal and superficial attributes of democracy. There are systems, in the world today, with universal franchise and representative institutions which are not democratic in any real sense of the word; and neither the manipulating of majority opinion, nor the mustering of the consent of those governed will cover up the deception in the long run. There are other tests for democracy, less tangible, but of greater validity.

"What makes the community democratic" — wrote W. G. K. Duncan — "is at bottom the degree of respect it pays to the dignity and worth of the individual citizen, to his right to have a way in fashioning public policy and to have a choice of political leaders . . . Democracy believes in the free play of minds, the open ventilation of grievances, the legitimacy of dissent."

The voice of each individual citizen in determining the affairs of his country may seem to him completely insignificant; his share in his government is infinitesimal, and he may regard it as meaningless; he may fail to see any real alternatives in the periodic choice of his rulers. The direct influence of a single citizen on the formal governmental

structure, however, is not the most important aspect of democracy. It is the countless indirect benefits to the individual — a by-product of each truly democratic system — that really count. The choice of rulers may fail to offer any real alternatives in the political program, but it encourages the expression of claims and grievances, secures the freedom of speech and of assembly, promotes organization of diverse interests—all of which have to be taken into account by both the government and the opposition.

True democracy is not so much a formalized political structure

as it is a social climate, an atmosphere of freedom, mutual confidence and respect, a way of life, Ordway Tead expressed this well when he wrote:

"Wherever in the conduct of common life there is general regard for the integrity, dignity, and worth of each person, wherever general consent is being freely given and wide responsibility is being consciously assumed for the attaining of commonly agreed aims, and wherever the creative growth of individuals is occurring, there in fact democracy is present."

Marta Tarnawsky

BRANCH 72 OCTOBER REPORT

NYC — At the Oct. 9 meeting of Br. 72, President Mary Dushnyck welcomed 5 new members into the group. They were: Anne Bohan, Stella Buska, Tania Kravitz, Helen Smindak and Adele Wasylcio. The minutes were read by Sec'y Anna Kosciw. Reports were given by Treas. Anne Bezko, Membership Chairman Mary Lesawyer, Educ. Chairman Lily Bochonko, and Musicale Refreshment Chairman Dora Pifko.

Program Chrmn. Anne Harrison distributed invitations to the Musicale, to be held on Nov. 3 at 3 p.m. at the Ukrainian Institute, 2 E. 79th St., NYC. Pianist Christine Osadca and soprano Lesia Waskiw, accompanied by Bertha Melnik, are the featured young artists.

Plans were discussed for the spring fund-raising event, of which Mae Demey was appointed General Chairman and Kay Lucyshyn Co-Chairman.

The President requested members to send cards to Cong. T. Dulski and others urging pass-

age of H. J. Res. 174 calling for issuance of a Shevchenko Champion of Liberty stamp in 1964, and also to write letters calling for the creation of a Special Captive Nations House Committee.

The speaker of the evening, Mrs. Helen Prociuk, personnel specialist, addressed the members on "Human Relations." Her stimulating remarks ranged from the basics of human behavior, people's motivations, their conflicts and anxieties to the means by which they resolve these problems and the significance of these behavior factors for persons in groups, families and at work. A lively discussion followed, with several questions being answered by Mrs. Prociuk.

M. Dushnyck

Spring again and once more hopes
In the sad hearth germinate
Once more I am lulled by dreams,
Visions of a happier fate.

Lesya Ukrainka

The Board Meets

by Anastasia Volker

September 28-29, 1963, marked another milestone in the annals of the Ukrainian National Women's League Board — Another meeting . . . a meeting to reflect upon . . . a meeting which added impetus and greater depth to the new forward look of SUA. A look of the future — a look of new visions to be realized, new projects to be executed, new responsibilities to be shouldered, new paths to be tried . . . All these and more.

The first post-convention annual meeting brought out the veteran, and the novice Souzanka, and each contributed generously of her ideas, her experiences, and her wishes to success of the meeting. Officers and Regional Chairmen reports streamed in like many hued treads each winding on a huge spool — some bright, some more subdued, each additionally colored by the personality of the person reporting. Regions reporting were Pennsylvania, Metropolitan New York, Michigan, Ohio, New Jersey, New York State, Illinois. On the whole the meetings were spiked with lively conversation, humor at times, excitement, stimulating discussions packed with verbal action providing no chance for dousing, or cross-word puzzle solving.

Time is always a factor and it was parcelled out in accordance with the importance of the issues involved. Considerable time was devoted to the Organizational, Program, Public Relations, and Finance Committee reports. No special formula to-date has been concocted as to how to gain members, yet our President reported that five new Chapters came into being since the last Convention, others are in the making . . . the Organization is solvent . . . and signs of progress noted.

Regional Councils, a recent new step, are gaining in stature. However, an appraisal of their

responsibility to the Chapters in the region, and to the Headquarters it will take time to develop, grow, understand and fully appreciate this new organizational arm of SUA. Individual Chapters, 77 in number, are as strong as its members and leaders. Emphasis was placed on leadership training, one of our great needs, and partially resolved. Two national conventions in June stressed the importance of representation, and the need to supplement the public relations fund.

To briefly summarize — our past history — our future is before us — future based on the experience of the past, and into the future of SUA must be worked in new concepts, new visions, new projects, new ideas, in order to flow new life into the organization and make it pulsate with vigor and vitality. This is the forward look, evidenced at the meeting and slowly rising upon the horizon of SUA. Some of the highlights of the Committee Plans thus reflect the thinking and the convictions of the women:

Organizational: Membership — draw on the great reservoir of American born women of Ukrainian descent. Regional Councils give full support. Leadership training — pilot programs in New York Chapter 72, Detroit Chapter 37, work out program in cooperation with Regional Council.

Program: Gear to the needs of the times . . . interweave with Ukrainian history, literature, folk arts, interpreted into modern usage — traditions — cooking.

Regional Councils adopt plan to hostess graduates. Standardize questionnaire drawing on New York and Phillie regions' experience.

Educational-Cultural: Create College of Lecturers (Speakers Bureau) to research and prepare

material on folklore, folk arts, etc.

Mobile Folk Art Exhibit for schools and students to be realized.

SUA Museum in the New York Institute to come to a fruition.

Compile bibliography of publications on subjects pertaining to Ukraine and the Ukrainians — much needed new project.

Public Relations — Internal-External: Emplify socially and organizationally UN possibly through the NCW — Federation of Women's Clubs, University Women's Association — Ethnic women's organizations, particularly the Captive Nations Women's groups.

Proper representation of SUA at the unveiling of Shevchenko Memorial in Washington D. C.

Our Life Journal — Mouthpiece of organized Ukrainian women: Subscription drive to be intensified adding advertisers.

Desirability to enlarge English page — seek junior editor.

Publish brochure on the work of SUA.

Jan. 1964 properly identify 20th anniversary of Our Life.

Reflection and Emphasis: 1963 — 15th anniversary of World Federation — SFUZO 1964 Nominating committee to start work.

1965 SUA convention and 40th anniversary.

Echoes of SUA homes to be acquired by Chicago and Detroit regions. Foregoing are items which for two days absorbed the minds of members at the meeting in the beautiful Club House in Phillie. True Ukrainian hospitality and delicious food prepared by Chapter 43 filled the hearts and appetites to the brim of the 28 members sitting in on the annual meeting.

Wisdom is sometimes nearer when we stoop than when we soar.

A Delegate from the East

By Mary Dushnyck

During the ICW Conference in Washington, D. C., last June this writer had the pleasure of becoming acquainted with the Begum Anwar Kabir, delegate from East Pakistan, who was also touring the U. S. on a State Department Leadership Grant.

Connected actively with several social, welfare and cultural organizations, Mrs. Kabir has served as secretary as well as International Affairs Secretary of the All Pakistan Women's Association (APWA) in E. Pakistan. Presently she is cultural chairman of this group. In addition, she is a Council Member of the Social Welfare College and Research Center in E. Pakistan, and is on the Executive Committee of the International Forum and the development of art, music, the dance and drama. Mrs. Kabir, a teacher by profession, is a graduate of the University of Dacca and the Montesson Education Centre in London. At present she is the principal of the Little Jewels Nursery which she founded in Dacca.

Mrs. Kabir's husband, Khairul, is the managing director of the Film Development Corp. of the E. Pakistan Government as well as the public relations director of the Government. The republic of Pakistan occupies two areas (West Pakistan and East Pakistan) of the Indian subcontinent, separated by 1,000 miles of Indian territory. Its total area comprises 364,737 square miles (Ukraine has 232,046), and its population totals 96,000,000, which is predominantly Moslem, with Hindus numbering about one-eighth. Urdu and Bengali are the national languages while English is the official language.

Mrs. Kabir has traveled widely in Europe and the Far Eastern countries. She represented Pakistan at the International Pan-Pacific Women's Conference held in Manila in 1955. This year, besides touring the U. S., she visit-

ed Japan, Hong Kong, Singapore, Bangkok, etc.

This writer had the good fortune to spend some time with Mrs. Anwar Kabir when she came to New York after the ICW Conference. Although greatly impressed by the American way of life and our hospitality, her visits to the Lighthouse for the Blind and rehabilitation centers for the crippled were of special interest to this gentle ambassador of good will, who is striving so actively to promote the welfare of women and children in her own country, the new nation of Pakistan.

Pictured at ICW Conference in Washington, D. C. last June are Mrs. Mary Dushnyck, UNWLA Organization Chairman, and Begum Anwar Kabir, delegate from East Pakistan.

UNWLA Chapters on Excursions

Recently our Chapters went on excursions from Philadelphia to New York, from Philadelphia to Washington, from Trenton to Washington—and now plan future tours.

In October and December 1962, the 43 UNWLA Chapter visited New York. The tour included Radio City, the Statue of Liberty, the Empire State Building and the United Nations, all that people usually see in New York, at their first visit. In the second journey they went visiting Rockefeller Center, and the Museum of Modern Art.

In 1963 their goal was Washington, D. C. Chapter 43 UNWLA went there in April for the Cherry Festival. Chapter 11 UNWLA went in May on an ordinary Saturday. Their route was almost identical: the White House, the Cathedral of the Immaculate Conception, the Franciscan Monastery, and Arlington Cemetery. Much comment resulted on viewing these various points of historic interest.

All Chapters were delighted about the trip. So definite had been the preliminary preparations that it was possible for the visitors to see and learn much in a short time. The bus had to be hired several months before; and

the money for reservations deposited for it. The travel itself held one delightful scene after another. People seeing the same sights soon became lasting friends, and later often reviewed together the pleasant impressions.

“UKRAINE AND YOU” BY DR. HARRIS

After Dr. Frederick B. Harris' article—“Ukraine and You.” appeared in the January 27, 1963 issue of The Sunday Star, Washington, D. C., Mrs. Mary Dushnyck, president of UNWLA Branch 72 in New York wrote him a letter of grateful appreciation. It read:

“We American-born women of Ukrainian descent have long felt that the issue of Ukrainian captivity and brutal persecution by the Communists has been either ignored, or in some instances distorted. It is time the American people recognized that the political line and aims of the imperialistic Russia-Firsters and Holy Mother Russia are almost identical with that of the Russian Communists — i.e., the retention and even extension of the Russian empire, whether it be Red, White or whatever.”

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

П'ЯТНАДЦЯТИЙ РІК ВИДАННЯ

ЧИСЛО ОДИНАДЦЯТЕ

П'ятнадцятиліття СФУЖО

Коли в 1948 р. на Світовому Жіночому Конгресі у Філадельфії зашувалась Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), було за нами поверх шість десятиків літ жіночого руху. Ним руководили ідеї, що знаходили собі в кожному поколінні окремих вираз. Та в основному цей рух змагав до піднесення культурного й економічного рівня української жінки, придбання їй громадських прав та відповідної участі в визвольних змаганнях українського народу.

Ці постулати здійснювались етапами. В добуванні осягів відзначались окремі одиниці, брав також участь широкий жіночий загаль. Пам'ятним чином записався Фонд „На потреби України“, що постав на заклик Жіночої Громади і послужив Українським Січовим Стрільцям. Ще в живій пам'яті всіх організаційна праця Союзу Українок серед селянських мас Галичини.

Великі були осяги наддніпрянського жіноцтва в добуванні освіти та навчання простолюду. Це лиш деякі з осягів нашого жіночого руху, що пробігав окремими дорогами в різних займанщинах.

І коли перелім 2. світової війни поставив наш народ у зовсім нову ситуацію, не було сумніву, що течія цих змагань українського жіноцтва візьме новий напрям. Тому й пошукає собі нового руслу, відповідного для цих умовин. Ним стала Світова Федерація Українських Жіночих Організацій.

Найсильнішим інстинктом, що провадив жіноцтво в тій хвилині, була тяга до об'єднання. Силам, що були вирвані з рідного ґрунту, грозило розпорощення. Тому й об'єднання жіночих організацій було вимогою хвилини і їй україн-

ське жіноцтво підпорядкувалось. Дальше пішли поодинокими етапами чергові завдання. Це були — координація жіночої праці в виду численних вимог еміграційного життя. Наприклад — українська громада вимагала включення жіночих рук до спільного громадського варстату, а ідея і досвід жіночого руху вимагали окремого жіночого гурта, де краще розвиваються й діють жіночі сили. Різний стан нашого поселення наказував сильнішим підтримувати слабші жіночі організації іт.д. Виховна ділянка, а зокрема дбання про дошкілля зовсім лягла своїм тягарем на жіночі організації.

У зв'язку з тим вирунула дуже давня, а вічно нова проблема — становище зорганізованого жіноцтва у власному суспільстві. Воно ще далі не зовсім окреслене й вимагає все наново зусиль і зрозуміння. Служіння жінки і ідеалам українського народу — якими засобами воно не відбувалось би — вимагає рівнорядности й признання, чого ще далеко не осягнено.

Від цього відтинку крок даліше бачимо нашу репрезентацію в чужому світі. Це є завдання великої ваги. Засвідчити про наш жіночий рух та нашими інформаціями допомогти поневоленій Батьківщині — ось дві головні віхи наших зв'язків. Ця справа вимагає здібних людських сил і грошей і вміру того можемо рухати її вперед. Коли зважити, що ми закріпились на терені найбільш відомих міжнародних організацій, чи як член чи як заприятенна організація, то можна сказати, що багато осягнули. Треба лиш уміло використовувати здобуті зв'язки.

А тепер спинимось на третьому — найбільш суттєвому завданні

СФУЖО — на формуванні ідей жіночого руху. У попередніх уступах бачимо СФУЖО у дії. А в світі думки добачуємо їх у місії української жінки у вільному світі. Дихаючи повітрям свободи, вона ставить це першою передумовою для розвитку жіночої особовости. Свобода в виборі звання, свобода у формуванні світогляду, свобода в укладі життєвого шляху — ось критерії, якими кермується сучасний жіночий рух. Чинником нормуючим із другої сторони є висока мораль християнської людини і суттєві потреби українського народу. В такій атмосфері росте характер сучасної української жінки і розвиваються її природні здібності. В таких умовинах вона стає співтворцем української родини, як основної клітини нації. І з того свого становища вона впливає на цілу громаду з глибини свого материнського первня, з висоти своєї чуттєвої природи. В цьому її вартість і її сила.

Зрозуміти це й сформулювати це допомагає їй жіноча організація. Правда, вона не може спинятися на цьому етапі, а йти вперед, передбачати майбутнє, шукати нових доріг. Це пробує зробити Світова Федерація (СФУЖО), студіюючи напрямні жіночого руху інших націй, шукаючи вияву для нашого молодого покоління. А головне — слідкуючи за розвитком українського жіноцтва на рідних землях, із яким не сміємо тратити зв'язку.

Отак застало нас п'ятнадцятиліття. Маємо з чим прийти перед українську суспільність та складові організації. Багато успіхів і невдач було на нашому шляху, багато досвіду придбали ми в цій

Нові референтки СФУЖО

В останньому часі Управа СФУЖО притягнула до праці дві цінні одиниці, Це не нові працівниці в нашій системі, бо наймення **пп. Ірини Пеленської** та

Ірина Пеленська
Mrs. Irene Pelensky,
WFUWO Press Chairman

Іванни Петрів усім добре відомі. Багато літ вони вже діють на різних постах у рамках СФУЖО. Та у зв'язку з новим призначенням прийшла хвилинка познайомити з ними наше членство.

П-ні Ірина Пеленська походить із Стрийщини в Зах. Україні. В її родині плекались громадські традиції, а її покійний батько, один із провідних учителів Стрийщини, Дмитро Винницький, загинув у 1941 р. у большевицькій тюрмі. Ще підлітком брала участь в освітній праці серед дітей

роботі. Та дозвольте пригадати ще один осяг, що буде широко зрозумілий.

Ми витривали! П'ятнадцять літ провели ми разом в одному намаганні — жінки різного віку, різного віровизнання, з різних частин України, а й різного політичного напрямку. Ми сиділи за одним столом і провадили разом акції, що ворушили кожне українське серце. Боліли долею в'язнів, дбали про українську дітвору, поклонялись носіям жіночого руху і виносили українське ім'я на чужу арену — знайшовши всім приємливі формули й вислів.

і молоді, а в 1925 р. вступила до Пласту, де активно працювала. Студіючи у Львові очолювала Секцію Українських Студенток. У 1930 р. одружилась із д-ром Є. Ю. Пеленським, ученим і громадським діячем.

У 1933 р. п-ні Ірина Пеленська закінчила студії слов'янської філології. Майже рівночасно появились її перші літературні спроби, а від 1934—1939 р. вона провадила літературну сторінку в журналі „Нова Хата“. У 1939 році стала тут друкувати свою першу повість „Христинка“. Слідували по собі повість „Музика“, оповідання „Кам'яна сокира“ і збірка новель „Горіхове лушпиння“.

У 1949 р. прибула до Австралії й дала почин до заснування Союзу Українок Австралії. Довгі роки була його головою, а рівночасно містоголовою СФУЖО на тому континенті. На Світовому Жіноч. Конгресі в Нью-Йорку репрезентувала українське жіноцтво Австралії, а в 1962 р. переїхала на постійний побут до ЗДА.

Наприкінці 1962 р. Управа СФУЖО запросила п-ні І. Пеленську обняти опорожнений по смерті бл. п. К. Гардецької пост пресової референтки. Як досвідчена журналістка (п-ні Пеленська редагувала 10 літ жіночу сторінку у „Вільній Думці“) вона являється цінним здобутком для теперішньої Управи. Новими її починами стали — Бюлетень СФУЖО, що недавно появився, та англомовні Вісті СФУЖС, яких перший випуск був долучений до липневого числа Н. Ж.

П-ні Іванна Петрів є уродженкою Львова. У 1911 р. вона закінчила там учительську семінарію і стала вчителювати в Чорнушовичах, а потім у Гаях коло Львова. В 1914 р. одружилась з учителем Денисом Петровим. У 1918 р. здала вищий учительський іспит і від того року вчителювала у Львові в школі ім. Шашкевича, а потім у школі ім. Ленартовича.

В 1943 р. три її сини вступили до Української Дивізії, з якої наймолодший не повернувся. У 1944 р. вже на еміграції помер її чоловік. Від 1945 до 1954 рр. п-ні І. Петрів проживала в захисті для старих у Бельгії разом

Чи Ви були на останніх ширших сходинах Відділу? Присвятить один вечір у місяці на ту зустріч!

із старенькою матір'ю, яка там померла. У 1954 р. вона переселилась до Канади.

Ще в Бельгії п-ні Петрів нав'язала контакт із виховною референтурою СФУЖО. На замовлення її виконала цінну працю „Гутірки з матір'ю“, де в доступній формі вияснила матерям головні виховні засади. Головний натиск покладено тут на національну сторінку виховання. Свій погляд на морально-етичні напрямні у вихованні п-ні Петрів з'ясувала в праці „За душу дитини“, що появилася заходом Науково-Освітнього Т-ва в Бельгії.

Прибувши до Канади п-ні Іванна Петрів стала членкою Ліги Укр. Кат. Жінок (ЛУКЖ) та ввійшла до Епархіяльної Управи в Торонто. Згодом перейняла редагування сторінки ЛУКЖ у тижневику „Наша Мета“. Педагогічні зацікавлення п-ні Петрів пов'язали її з Об'єднанням Українських Педагогів Канади, де зайняла пост містоголови. Ясно було, що зі створенням Виховної Комісії СФУЖО в Торонто вона найкраще зможе повести її. І це виявилось на ділі в організації Виховних Семінарів та веденні виховного порадики у „Нашій Меті“. Тому коли в 1963 р. опорожнивсь пост виховної референтки СФУЖО Управа запросила її зайняти це становище. Щойно недавно п-ні Петрів погодилась на це, висунувши як перший свій почин — проведення вакаційних півосель.

Іванна Петрів
Mrs. Ivanna Petriv,
WFUWO Education Chairman

ДО ЛІТЕРАТУРНОГО КОНКУРСУ СФУЖО

П'ятий Літ. Конкурс СФУЖО, фундації Марусі Бек, проголошений у попередньому числі нашого журналу. має за тему сценічну п'єсу. Вона може бути оригінальним твором або інсценізацією існуючого вже літературного твору. Однак в осередку цієї п'єси повинна стояти жіноча постать, що своїми прикметами чи вчинками просвітлює нашу буденщину. П'єса чи інсценізація не можуть бути грані чи виставлені на сцені перед тим.

Як нагороду призначено: 100 дол. за оригінальну п'єсу, а 100 дол. за інсценізацію.

Реченець закінчення Конкурсу: 31. березня 1964 р.

Склад Мистецького Жюрі буде поданий пізніше.

Конкурсні твори слід надсилати в трьох примірниках під псевдонімом, подаючи справжнє прізвище автора в запечатаній коверті, на адресу канцелярії СФУЖО.

КОМІТЕТ ЛІТЕР. НАГОРОДИ

МАРУСЯ БЕК В ЄВРОПІ

У дорозі з Німеччини в Україну п. Маруся Бек, відома громадянка й радна міста Дітройту, прибула 13. травня 1963 р. до Відня, де була гостем Українського Жіночого Союзу. На летовищі привітали гостю голова У.Ж.С. п. Анна Жук, секретарка п. Ірена Вікгам-Затей та представники преси. 15. травня відбулася зустріч п. Марусі Бек з місцевим громадянством, яке прибуло численно.

Слідувала подорож по Україні, що вже була зреферована в нашій пресі.

В поворотній дорозі Маруся Бек спинилася в Парижі, де заходами Союзу Українок Франції влаштовано зустріч із громадянством. Тут лиш коротко спинилася на діяльності американських українців, а довше з помітним зворушенням говорила про подорож по Україні. Це її зворушення передалось також присутнім, що з пригнобленням почули про помітну русифікацію.

Наші складові організації, Укр. Жін. Союз Австрії та Союз Українок Франції з великою приємністю вітали цю видатну українку та горді з того, що могли представити її українській громаді.

Із життя наших Централь

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНОК БЕЛЬГІЇ

900 літ минуло з того часу, як французька королева Анна зложила присягу на Євангелії, що її привезла з собою з Києва. В днях 29. і 30. червня ц. р. Об'єднання Українок Бельгії разом із Спілкою Української Молоді відбуло прогульку до монастиря в Санлісі, щоб поклонитись її пам'яті. Спершу прогулька спинилася у Парижі, щоб відвідати могилу Гол. Отамана та його дружини. Ввечері того дня бельгійські українці взяли участь в Академії для відзначення роковин голоду, що її влаштував Союз Українок Франції. Другого дня голова ОУБ п-ні інж. Вітязь і голова СУМ п. мгр. Ощипко зложили сніп квітів перед статуєю Анни Ярославни в Санлісі. Панахиду при піднятих прапорах обох організацій відправив о. Яцків у супроводі жіночого хору. Після проповіді священника промовляла п-ні інж. Вітязь українською мовою, а мгр. Ощипко французькою мовою. Прогулька попрощав заступник ігумена монастиря і професор історії о. Наллі.

ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ЛВУ В КАНАДІ

Дня 19. травня відбувся в Едмонтоні показ вишиваного вбрання заходами місцевого Відділу ОЖ ЛВУ. Продемонстровано 21 моделей, окрім того були 2 стилеві народні одяги — полтавський і гуцульський.

У програмі показу була доповідь п-ні Марії Пайк на тему „Вишивка й її застосування“. Докладні інформації про кожен модель давала п-ні Т. Федорів. Показ відкрила голова Відділу п-ні О. Шевчук, а наприкінці зложила подяку всім, що причинились до успіху імпрези.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У БРАЗИЛІЇ

Дня 18. серпня ц. р. відбулись чергові ширші збори, що були присвячені пам'яті Лесі Українки. Доповідь про життя і творчість поетки відчитала п-ні Іванна Борушенко, секретарка ОУЖ. Ген. А. Долуд доповнив цей реферат поясненням тогочасних відносин в Україні та розказав про вплив М. Драгоманова на Лесю Українку. П-ні О. Горачук, голова ОУЖ, подала

цікаві подробиці про статую Л. Українки в Клівленді.

На день 12. жовтня Управа ОУЖ підготувала Вишивані Вечерниці. На початку листопада відбулась дитяча забава, на якій була нагороджена найкраще вишита сукопочка.

УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ СОЮЗ У ВІДНІ, АВСТРІЯ

Дня 3. березня заходами Укр. Жін. Союзу відправлено панахиду за спокій душі Ольги Басараб і всіх жінок-героїнь, що віддали своє життя за Україну. Дня 5. березня відбулося Свято Жінок-Героїнь для членства УЖС. Його відкрила голова п-ні Анна Жук, згадуючи наймення найбільш відомих. З черги п-ні Марія Бачинська-Донцов виголосила спогади зі Львова, згадуючи героїські жіночі постаті того міста.

СТУДІЙНІ ДНІ СФУЖО

З нагоди 15-ліття СФУЖО Управа підготовляє Студійні Дні, що дали б насвітлення становища української жінки під сучасну пору. Програма Студійних Днів дасть перегляд осягів української жінки в ділянці культури. Окремі доповіді будуть присвячені її економічному й політичному становищу у вільному світі й на рідних землях. Буде насвітлений також український жіночий рух та його теперішнє унапрявлення.

Для проведення Студійних Днів СФУЖО створено окремий Комітет із п-ні д-р Наталею Пазуник на чолі.

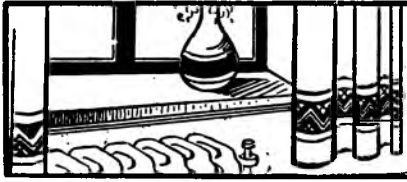
ВКЛАДКИ СКЛАДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СФУЖО В 1963 РОЦІ

Досі вплатили: Союз Українок Америки 315 дол., Український Золотий Хрест 113 дол., Об'єднання Українських Жінок Бразилії 10 дол., Союз Українок Аргентини 10 дол., Об'єднання Українок Бельгії 5 дол. Щиро дякує Управа СФУЖО.

ОСОБИСТЕ

Нашій містоголові в Півд. Америці п-ні Ользі Горачук складає вираз глибокого співчуття з приводу смерті її батька бл. п. Григорія Тадри

УПРАВА СФУЖО

У НАШІЙ ХАТІ

Колір у мешканні

В улаштуванні мешкання велике значення має колір. Кольорове зіставлення кімнатного устаткування робить — особливо на перший погляд — більше враження, ніж його форма. Темно обставлена кімната відразу настроює відповідно, а ясна розпогоджує.

Спеціалісти внутрішньої декорації встановили тут випробувані норми. Для офіційних кімнат — відповідні пригашені кольори. Так влаштовують лікарі свої ждальні, банки свої залі засідань. Коли це приміщення призначене для врочистих зустрічей (прийняти чи проголошень), тоді його декорують спільними насиченими кольорами з багатою орнаментациєю. У першому випадку колір скріплює враження діловості, а в другому врочисто настроює нас.

Інакше в мешкальних кімнатах. Тут ми хочемо колір живіше сприймати, бо він є частиною наших щоденних вражень, як їжа чи воздух. Залежно від нашої влаци, від навиків дитинства й юности, від призначення кімнати — підбираємо ясні чи темні, ломані чи різкі кольори. І так жвавий і веселий настрій лишають ясні й теплі кольори а також виразно замарковані контрасти. Для спокою й відпруження краще надаються кімнати витримані в одному тоні або влаштовані в холодних красках. Є можлива також комбінація цих засад, а саме — в холодних кольорах утримане тло із якимсь одним яскравим контрастом. Також від призначення кімнати залежить і її кольорова схема. Наприклад — спальня пані дому чи панночки матиме жіночий тон в улаштуванні, себто лагідні молодші відтінки. Чоловічий кабінет чи спальню влаштовують у глибоких або неутральних тонах.

Отже бачите, яке значення має сполука кольорів чи головний тон

у кімнаті. Недаром присвячують цьому таку увагу спеціалісти внутр. декорації і ставлять її на перше місце. Бо й справді — невдала схема кольорів може зопсути враження найкраще устаткованої кімнати, а добре підібрана заставить вас забути про старомодну обстановку її.

Як же бути нам серед того всього з нашою орнаментациєю? Американський ринок завалений чудовими меблевими тканинами, завіски є в великому виборі, килимові вироби дуже різноманітні. Як достосувати до цих кольорових схем нашу вишивку чи кераміку, щоб вона не губилася серед них або не вражала накопиченням?

Ми чули про те, що кімната, утримана в ясных кольорах — любить контраст. Коли наша їдальня матиме ясні стіни і меблі, тоді меблева тканина (на крісла) може бути смугасто-ожава або червона, а на вікнах можуть висіти драперії в такому ж тоні. Смугасту тканину виробляють тепер

зовсім у стилі наших запасок, а квітчасті матеріали (на драперії) нагадують наші вибійки-мальованки. Тоді на столі в їдальні може лежати вишиваний настільник, а на креденсі вишивана доріжка. Взір також слід підібрати в головній тонації — коли головний колір у нашій їдальні червоний, тоді вишивка може бути чорно-червона. А коли головний колір ржавий, тоді підберім настільник, вишитий темно вишневим.

А що коли хто любить спокійні, холодні кольори? Буває, що їдальня влаштована в синіх тонах. Чи тоді треба зрідатися нашої вишивки чи кераміки?

Ні, тільки треба пошукати відповідного ефекту, якщо хочемо дальше втримати спокійне враження нашої кольорової схеми. Таку кімнату чудово прикрасить біле полтавське вирівзування або чорна шизинка. Але пригадуємо також, що в такій кімнаті дуже гарне враження робить декорація в контрастості (Докінчення на обгортці)

Українська їдальня: До модерного устаткування додано деякі українські прикраси. З вишивки — настільник і доріжка у відповідному кольорі. З кераміки — глечики та миски на столі й у мислику.

Ukrainian Home: Modern dining room with Ukrainian touch — embroidered milieu and table runner and ceramics.

На сторожі здоров'я

Недуги серця

Більшість старших людей вмирає на серце. Знаний спеціаліст серцевих недуг Dr. Paul Dudley White, що лікував президента Айзенгавера, заявляє, що найкраще до недуги серця недопускати, бо це легше, як її лікувати. Д-р Вайт поручає уміркованість у їжі, а товсте харчування вважає отрутою для старших. Люди, що постійно переїдаються, втрачають охоту до фізичних вправ і до руху, починають важити забагато і згодом дістають серцеві недомагання.

Сам д-р Вайт, маючи вже 76 літ, відбуває щодня фізичні вправи, довгі проходи, рубає дрова, їздить на ровері, косить траву, відгортає сніг. До цих робіт він заправився замолоду й ніколи не переставав їх виконувати.

На його думку ворогом довговічності є — невідповідна їжа за багата віджива, брак свіжого повітря, брак руху, нервові напруження. В Америці найбільше товста їжа, як денебудь у світі. Через те вмирає тут найбільше людей на серце, на сціп крові і склерозу.

Сціп крові (тромбоза) постає через гущення крові в кровоносних судинах з причини більшої кількості холестеролу в крові. Через те постає грудка крові, яка не допускає дальшого допливу крові до серцевих м'язів, до мозку чи інших органів. Вінцева (коронарна тромбоза) спричинає удар серця, а тромбоза в артеріях мозку викликає параліж.

Дегенеративні зміни в артеріях звуть **склерозою**, себто ствердненням. Артерії затрачують свою еластичність внаслідок того, що на колонках м'язів осідає кальцій. Це ще не є загрозою для життя, бо внутрішній отвір є вільний і кров може ним проходити. Більш небезпечний такий тип склерози, коли на внутрішніх стінах артерій осідає холестероль. Тоді промір артерій звужується, збільшується тиснення крові й може постати

сціп. Внаслідок того найбільше людей умирає на атак серця.

М'язи серця одержують кров із двох артерій, що виходять від аорти близько серця. Вони творять розгалуження навколо серця і називаються вінцеві або коронарні артерії. М'язи серця потребують багато кисня до виконання своєї праці, що його побирають із крові. Без кисня клітини м'язів серця гинуть.

Отже коли через склерозу артерії ступнево зменшують доплив крові до серця, то серце починає боліти й виснажується з браку поживи. Біль є сигналом небезпеки (*angina pectoris*).

Коли настає цілковите заблюкування вінцевої артерії, тоді частина м'язів, що не дістає поживи, починає завмирати. Серце є пошкоджене, постає удар серця — коронарна тромбоза.

Сила того удару залежить від того, як за велика частина артерії заблюкована і скільки клітин м'язів є пошкоджених. При сильному пошкодженні настає нагло смерть. Однак в багатьох випадках малі кровоносні судини перебирають функції заблокованих. Це вимагає довшого часу, але серце приходить до повної рівноваги. Хворий видужує й може вернутись до своєї праці, але мусить вже так жити, щоб це недомагання не повторилось.

Дуже рідко трапляються випадки коронарної тромбози в тих країнах, де віджива не є товства, як у Китаю і Японії. Для порівняння подам, що в Японії товщ займає 10% всіх калорій в їжі, а в ЗДА 40-50%. Велике значення має рівнож дієта, убога в сіль.

Що це є **холестероль**? Речовина, споріднена з товщами, подібна до воску, не розчиняється в воді. Холестероль є потрібний до будови клітин і до витворювання гормонів.

Рослини не мають холестеролу,

але багато його в тваринних товщах. Тому старші люди не повинні їх уживати, бо вони збільшують кількість холестеролу в крові, який осідає тоді на внутрішніх стінах артерій.

Товщі тваринного походження звемо також **насиченими** (масло, сало, лій, маргарина).

Ненасичені товщі є рослинного походження (олії). Вони є двоякого роду: ті, з однією групою ненасичення є невртральні відносно холестеролу, а ті з двома й більше групами ненасичення зменшують холестероль у крові.

Рослинні товщі, які мають найбільше ненасичених кислот, є найкорисніші для здоров'я. Це є олій із соняшника, з сої і кукурудзяний. Однак не всі рослинні олії є корисні. Наприклад гідрогенізовані як *peanut butter*, *Crisco* й інші збільшують холестероль у крові.

Роман Міхняк

ВЕЛИКІ КІМНАТНІ РОСЛИНИ

Тропічні кімнатні рослини нераз стають центром улаштування нашої кімнати. Вони потребують відносно досить багато місця та доступу з усіх сторін. До того їм потрібно подостатком світла. Воно творить гони й листя, дає їм життя і т. д. Це відноситься до фікусів, філодендронів, аралій... Тоді не тільки гарно розростаються, але й більше відпорні на хвороби та шкідників.

Треба пам'ятати, що великі рослини мають більші вимоги щодо води й угноення, ніж їх дрібнолисті товариші. Фікусам і філодендронам треба давати двічі в тиждень плинного угноення від квітня до жовтня, а зимою лиш раз на два тижні. Від сухости й тепла в кімнаті залежить, як часто дана рослина потребує відживлення.

Ще однієї важкої роботи вимагають великі рослини. Це є обмивання їх листя від пороку, що осідає на них. Він затикає їм пори і не дає дихати. Обмивати треба м'якою бавовняною ганчіркою. Часте оприскування літньою водою, де це можливо, причиноюється до їх здорового вигляду.

Роман Коцик

Чи ви вже подарували міській бібліотеці „Дух Полум'я“ — твори Л. Українки англійською мовою?

НА МОДНІ ТЕМИ

У цьому сезоні дуже важливі акцесорії строю. Вони ж бо перемінюють діловий вигляд щоденного строю на стрійний попудневий чи пишній вечірній.

Черевки мають бути вигідні й доброї форми. Підбори в день ширші й нижчі, майже спортові. Вся вага в матеріялі: гладка гадюча шкірка, м'яка замшева, лискуча теляча, а все це в відповідних відтинках. Найбільшою новинкою сезону є жіночі чоботи. Їх можна носити впродовж цілого дня й вони справді чудові до твідової спідниці й жакету.

Капелюхи розмашні й суворі. Вони знов нагадують романтичну Грету Гарбо у своїх помислах. Повстаний кльош став майже клясичним і може нам вічно служити. Все ж таки капелюшки дуже різноманітні. Від хлоп'ячої кепки, кльоша та турбану зустрічаємо їх у шкірі, хутрі, сукні, пір'ї і в чому хочете. До того зачіска стала більш природньою. Підстрижка коротка або середньої довжини з волоссям, що не відстає від голови.

Торбанки змаліли. Зате вони різноманітні й елегантні та в них можна вибирати.

Ось такі дрібнички цього сезону! Я певна, що всі доберуть собі щось відповідного в осінніх і зимових матеріялах. А я незабаром приготую знов перегляд вечірніх уборів.

Оленка Літинська-Санторе

Городничий порадник

ЛЮБЕЛІЯ І ШАЛВІЯ

Порадьте, як найкраще розмножувати любелію і шалвію. Я збрала тепер насіння з них і не знаю, чи тепер їх висіяти в ґрунт, чи аж із весною?

Читачка з Пеннсилванії

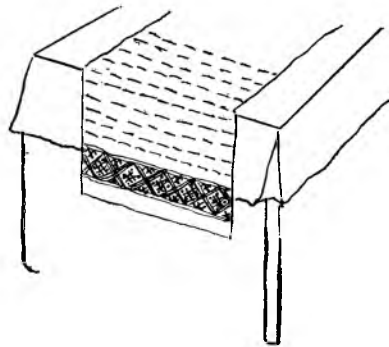
Любелія і шалвія — це однорічні квіти. Насіння їх висіваємо в березні до парників, вирощуємо розсаду й у другій половині травня, коли мине небезпека приморозків, висаджуємо в ґрунт. Висів насіння просто в ґрунт рідко дає добрі висліди.

Роман Коцик

ПРОЕКТИ НАШОЇ АНКЕТИ

Проект на примінення перетиканого взору подала п-н Надія Цинцар з Ед-

монтону. На її думку, цей взір годиться на скатерку в народньому стилі, а її найкраще простелити на Свят-Вечір. Бо й справді! Коли хочемо підстелити дрібку сіна чи вмістити на рогах зубці часнику, то найкраще по-

верх білої скатертини прослати ще оцю подовгувату.

Як матеріял слід підібрати льняне полотно в одну ширину (1 ярд). Взір примістити з обох кінців, краї викінчити тороками або широким рубцем. По цілій скатерці потягнути перетиканням смужки у чорній і червоній красці. Віддаль смужок між собою — 6 цалів (інчів).

Господарський порадник

ЯК ЧИСТИТИ КРИШТАЛИ?

Маю кілька кришталових мисок у своїй їдальні й досі не придбала ще способу, як їх чистити, щоб вони так блищали, як ті, що в крамниці. Пробувала плином, що його продають для тієї цілі, але не виходить. Чи може я не вмію його стосувати? Але придержуюсь точно припису на опакуванні й помимо того мої кришталі матові. Прошу порадити, чого вживати?

Молода господиня

При чищенні кришталів помагає один старосвітський засіб — цитрина. Розрізати цитрину по половині й добре потерти нею посудину ззовні й із середини. Потім сполокати її літelloю водою під краном. Але попереджую: полокати не слід ґрунтовно, щоб цитринова покрива не зовсім зійшла. Це власне вона надає полиску кришталам. Отже сполокати легко, лиш щоб кусники цитрини (а вони зачіпаються об різані везерунки) спливли. Також раджу підложити у злив стирочку чи іншу шматинку, бо нераз при скорому

сполікуванні може посудина вихопитись із рук.

При цьому можете навіть використати вже вживану цитрину. Половинка, що з неї вже трохи соку видушено, краще надається до такого чищення, бо вона краще прилягає до скла і сок ліпше входить у всі щілини.

Тітка Марійка

ПОСЕРЕДНИЦТВО ПОДРУЖЖЯ

Лист 63 Відділу СУА з Дітройту до Екзекутиви СУА, поміщений у ч. 6 Нашого Життя, має таке закінчення:

„Друга проблема — це віддалені українські родини. Як допомогти тим одиницям, що є віддалені від українських скупчень? Як зарадити тому, щоб вони не розпливлися в чужому морі?“

Дуже грізною й реальною небезпекою масового винародовлення є мішані подружжя. Тисячі молодих українців і українок, розсіяних далеко від наших великих скупчень, одружуються щороку з чужинками згл. з чужинцями й через те пропадають для нашого народу й нашої Церкви.

Мені здається, що це теж повинно стати завданням жіночої організації. Така клітина посередництва українських подруж обіймала би не тільки цілу територію ЗДА, Канаду й Півд. Америку, але взагалі всі країни вільного світу. Там є теж наші жіночі організації і їх моральним правом, а також обов'язком є зайнятися цією справою, яка належить до найбільш пекучих, а рівночасно найбільш заведбаних ділянок нашої акції проти винародовлення.

Щоб таке посередництво було доцільне й успішне, воно мусить бути зорганізоване й ведене на найвищому моральному й фаховому рівні. Членки проводу жіночих організацій, що будуть провадити такі клітини посередництва, мусять тішитись авторитетом, довір'ям і пошаною загалу і мусять виконувати прийняте на себе завдання з найбільшою делікатністю та почуттям великої відповідальності.

Було б побажане, щоб до цієї справи відгукнулись читачки, що розуміють її вагу й потребу. Тільки при активній співучасті цілої нашої спільноти можна буде зорганізувати й провадити оце корисне діло.

Олена Тишовницька
Лос Анджелес

Користаймо з досвіду

Анна Сивуляк

Дріб є смачний

Нераз трудно уложити нам стравоспис на невелику гостину. Що давати? Найбільш приємливе м'ясо — дріб — здається надто буденним. А воно все ж дуже поживне і здорове. Лиш треба його відповідно приладити.

Спробуйте печену курку без костей! Вона надається особливо для невеликих гостей. Завдяки тому, що кости виїняті, її легко їсти, бо не треба борикатись із неслухняними „лабками“. А з костей завжди вийде смачний росіл.

Такий стравоспис я приладила недавно тому під час наради Контрольної Комісії США й обід усім дуже смакував.

Стравоспис обіду:

Росіл з курки
Печена курка
Фасолька або горошок
М'ята картопля
Запікані або печені яблука

Печена курка

Потрібно:

1 курка (4 ф)
2 булки
1 яйце
1 горнятко січеної салери
½ горнятка січеної цибулі
1 ложка масла
1 ложка січеної петрушки
соли й перцю до смаку
1 печінка з курки

На росіл:

курачих костей
закришки

Справленню цієї курки треба приділити особливу увагу. Йдеться про те, щоб виїняти з неї кости, залишаючи цілим її тулуб. Помивши курку, відрізати крильця. Потім поставити її хребтом наверх, розрізати шкіру здовж і гострим ножом відсунути м'ясо від костей. Виїняти кости грудної клітки. З лабками поступити подібно: перерізавши здовж стегно і литку — виїняти кістку. Тепер маємо розпластану курячу

тушу на стільниці, яку треба злегка потовкти, щоб вирівняти горбики м'яса.

Окремо приладити начинку. Розігріти в ринці товщі і кинути на нього дуже дрібно посічену салеру. Коли салера прирум'яниться (вогонь доволі сильний), тоді кину на нього посічену печінку. Смажити лиш коротко, щоб кров стялася. Булки намочити у воді і добре витиснути (повинно бути 2 горнятка). Булку посікти або змолоти. Вимішати булку з присмаженою печінкою, влити в те розбите яйце і додати дрібно посічену петрушку. Добре вимішати. Виложити начинку на середину курки, згорнути тушу і счіпити спеціальними щипчиками для печення дробу. Здовж щипчики пов'язати шнурком, щоб вони не розсунулись.

Взяти посудину для печення, кинути на дно трохи січеної цибулі і моркви, влити пів горнятка води і покласти на те курку. Дати до печі на 350 ст., не накриваючи. Коли прирум'яниться з усіх боків, тоді прикрити покриткою. Пекти дві години при тій самій температурі.

Росіл. Вибрані кости і крильця помити і залити водою, додаючи всяку потрібну закришку (моркву, салеру, петрушку, корінь, цибулю). Посолити. Поставити кипіти на повільному вогні 1 годину.

Коли юшка готова, тоді відцідити і засипати шаткованим або ляляним тістом.

Запікані яблука

Потрібно:

2 яблука
2 яйця
1 горнятко цукру
½ ложечки цинамону
½ горнятка молока
1 ложечка ванілії
1½ горнятка борошна (муки)
1 ложечка соди до печення

½ палочки (2 унції) масла або маргарини

Вгертити масло добре з цукром і додати до того жовтки. Перемішати борошно з порошком до печення і пересіяти. Вимішати молоко з ванілією. Тепер вливати до масла потрохи молоко, всипуючи також потрохи борошно. Коли вже все вимішане, тоді додати добре вбиті два білка і легко вимішати з тим.

Яблука обібрати, тонко покрити, посипати трошки цинамоном. Вимастити товщем круглу посудину і виложити на дно яблука. Потім зверху залити це тістом. Всунути до вигрітої печі на 350 ст. Пекти 45—50 хвилин. Коли готове, виїняти і перевернути.

*

На бажання читачок подаємо зразок святкового печива, що є випробуванним приписом авторки. Ще є час приспособити його до свого смаку і вміння!

Начинювані пиріжки

Потрібно:

4 унції масла (1 палочка)
1 горнятко молока
3 цілі яйця
1 кістка дріжджів
4 горнятка борошна (муки)
трохи доброї оливи

Розбити дріжджі в дрібці води. Вимішати з молоком і яйцями та замісити з борошном тісто. Вложити до полотняного мішечка й зав'язати. (Мішечок повинен бути більший, бо тісто в ньому росте). До горщика влити холодної води (можна кинути кістку льоду), покласти тісто до води й лишити його на півтори до двох годин. Коли воно підросло (повинно збільшитись удвоє), виїняти і покласти до холодильника на пів години. Тоді покласти на стільницю, посипану борошном із цукром (2 частини цукру й 1 частина борошна) і розтачати, як на вареники. Можна начинювати різними начинками.

Начинки: Може бути різномодна — з сира, сливкових повил, морель, маку. Повила й морелі є готові, а сир треба приладити з яйцем і цукром, мак змолоти й вимішати з цукром. Начинки не давати більше, як одну ложечку

Український народний стрій

На Буковині

Як знаємо, безрукавка, або як його звуть на Буковині — киптар — це вкінчення строю. Киптар служить чоловікові чи жінці за всякої погоди, для виходу чи в праці.

Киптар півн. Буковини відрізняється своєю довжиною. Пошитий з овечої шкіри, як усюди в Україні, він сягає нижче бедер. Звичайно шують його з перегнутого кусника шкіри, але для цього киптаря шкіра потрібна в усю довжину. Одна йде на спину, а друга на дві поли.

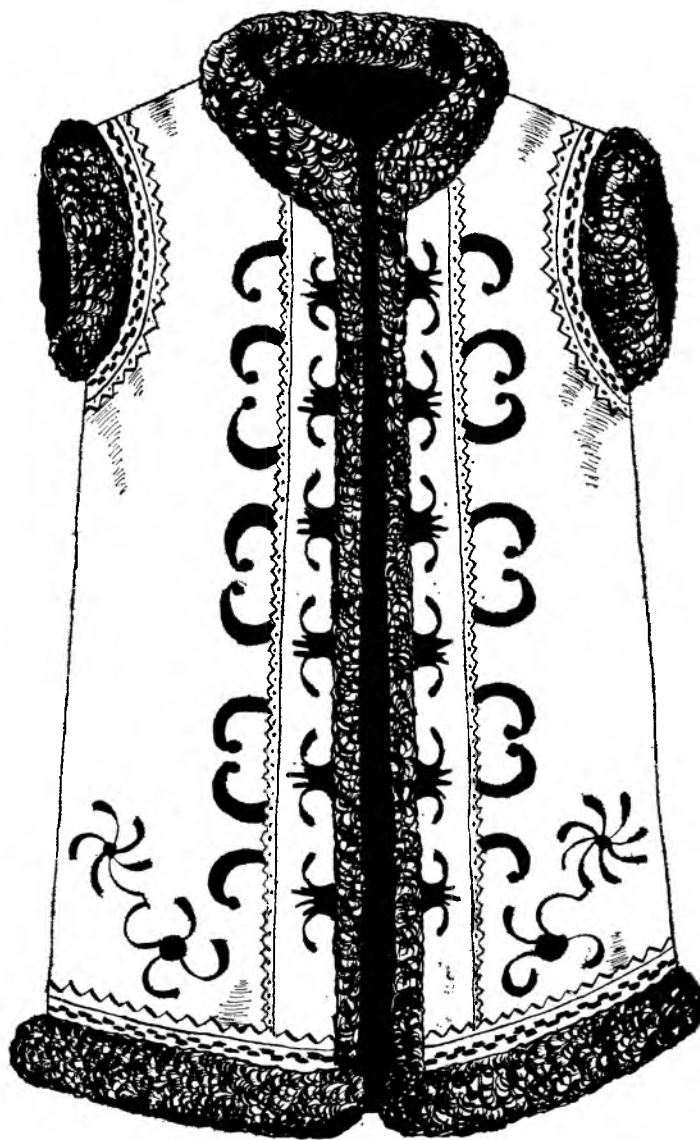
Краї киптаря прибрані смушком, себто хутром молодих баранців. Більше пишні киптарі прибирають краєм із хутра тхорів. Здовж переднього краю біжить нашивка з волічки, зубців кольорової шкіри й невеликого орнаменту „ріжків“. У нижньому кутку поли вміщений ще орнамент „млинок“. Нашивками обведений також виріз пахи.

на пиріжок. Форму пиріжка достосовувати до начинки — для сирних пиріжків квадратну, для сливкових круглу, для макових подовгувату. Виробляти пиріжки маленькі, бо скорше спечуться.

Коли пиріжки вже сформовані, тоді приготувати лист (бляху). Кожен пиріжок мачати в оливу і класти на лист. На ньому повинні ще підрости 10—15 хвилин. Тоді нагріти піч на 350 ст. і пекти 18—20 хвилин. Уважати, щоб не дуже зарумянились!

Примітка: Купуючи морелеве заварювання, вважати, щоб це було “Apricot Paste.”

Оцим закінчуємо опис жіночого строю Буковини. Складові його частини — це сорочка, горботка, пояс, вінок, рантух, намисто, чобітки й киптар.

Буковинський киптар
Sleeveless jacket “kiptar” of the folk costume in Bukowina region

ПІСЕНЬКА ПРО СІРУ ПТАШКУ   Василь Ладижець

Лиш прокинуся раненько —
Поспішаю до вікна;
Миля пташечка сіренька
Прилітає тут щодня:
Цвінь-цвірінь,
Цвінь-цвірінь —
Так виспіває вона!

Я тобі, моя крилата,
Дам і хліба, і води,
Щоб щасливою була ти,
Прилітала знов сюди:
Цвінь-цвірінь,
Цвінь-цвірінь —
Щоб співала нам завжди!
Леонід Полтава

КАЛАЧІ

Калачі —
У печі.
Паляниці —
На полиці.
Те — глибоко,
Те — високо,
А мені ж
Чотири роки.
Каже котик:
— Ти не плач,
Ще не спікся твій калач.
Паляниці ж
Із полиці
Не дістане
Навіть киця.
Допоможу
Твому горю:

Йди, мій Грицю,
У комору.
Там лежить
Сальце у бодні.
Ми ж обое
Вже голодні.
Поласуєм
По шматочку
Та й заснемо
У куточку,
Доки тії калачі
Допечуться
У печі,
Доки мама
Від криниці
Принесе
Відро водиці,
Доки вріже паляниці
І для мене,
І для Гриця.

ХТО КОГО ЗЛЯКАВСЯ?

Мишка вилізла з-під ліжка.
Стриб за нею наша кішка!
Мишка кинулась втікати
До сусідньої кімнати,
А за нею наша киця,
Як розлючена тигриця.
Мишка скочила на шафку,
А за нею кіт слідком,
Перекинувши карафку
Із тепленьким молоком.

А надворі дві Галини
Пирого ліпили з глини.
Чують — щось у хаті брязь!
Це вже витівка чиясь!

В хату вбігли дві Галини,
Не обмивши рук від глини.
— Хто це тут отак тарахкав?!
Хто це нам розбив карафку?

Кіт присів — і шмиг під ліжко!
Там уже сховалась мишка.
Бідолашне мишеня
Утікає навманя.
Як же наші два дівчатка
Налякались мишенятка!
Через мишку невелику
Наробили в хаті крику!

Люди добрі, розберіться:
Хто кого найбільш боїться:
Миша — кицьки,
Кіт — дівчат,
Чи дівчата —
Мишенят?!

Олена Цегельська

Микольчина пригода

Змій це був на диво. Не ось такий самороблений, якнебудьтам склеєний, а куплений, уже готовий. Не з газет, не білий, о, ні! А різними фарбами чудово розмальований, що аж сявав.

А на ньому й очі, і ніс, і вуха, а над чолом розвіяне, немов буйним вітром, волосся. А хвіст — отакий довжелезний, грав усіми барвами веселки. Під час лету вигинався, — круць наліво, круць направо й то корчився, то випростовувався.

Такий то був чудовий змії, що його Михасеві тато подарував. І як лиш пополудні зірвався пригожий вітер, так уже Михась гукнув свого друга, Миколку, що жив недалеко, в сусідстві. Разом оба хлопчики побігли на сусіднє, пусте пасовище, та й давай змія пускати.

Ох, як високо він зможе піднятися! Вітер дме, а змії рветься у далечинь, лине вгору. Здається, ось-ось вихопить шнурочок із рук Михася і сам собі полине високо, аж попід хмари, аж до самих небес.

Граються, тішаться щасливі. А тут, серед найцікавішого лету мама Михася, з порога хати покликкала.

— Михасю, ходи на обід! Тато вже вдома, ходи-и-и!

Михась швидко віддав клубок шнурочка Миколі: — Микольцю, сказав, — я мушу йти на обід. Ти скрути шнурочок, стягни змія, щоб не втік. Я за годину повернусь і будемо далі пускати. Та й побіг додому.

А Миколка тим часом стягнув змія і став йому приглядатись. Та так любиться ним, так милується! Та й важко зітхнув: „Ех, коли б він був мій! Я б не натішився ним!“ І став гладити змія, до себе пригортати. Та знечев'я прийшла думка: „От, візьму його собі й так заховаю, що ніхто його не знайде“. Але зараз спохватився: „А що скаже Михась?“ І сам собі відповів: „Та нащо йому змії? Він має повно іграшок, а я не маю ніяких“. Спокуса була за велика. Не міг їй опертись. Схопив змія під пахву, та нишком, тишком поза куштики — шусть до хати! І захо-

вав змія у своїй кімнатці, на самий верх великої шахви. А сам вийшов і став собі серед вигону.

Аж тут уже й надбігає Михась. А де змії? — питає, задиханий. — Що сталося? Вирвався тобі з рук і полетів? Де ж він? Кажі!

Микола понурив зір у землю, мовчить, а далі каже: — Та, н-н-і, не полетів. Йшли якісь великі хлопці і відібрали мені його. І ще щось там мимрив...

Михась уже довше не слухав, гірко заплакав і побіг до хати. А Микола вернувся додому. Зараз приставив собі крісло до великої шахви і став любоватись змієм, то тулив до себе, то гладив хвіст і слухав шелесту паперу. Але на диво, не відчував радості. Що хвилини ставало перед ним заплакане личко Михася. Важко зітхаючи пішов скоріше спати, але не міг заснути. Щось його муляло, нило біля серця. Як йому бути? Що робити?

**

На другий день вже на змія і не глянув. А це була саме субота. Мама робила великі порядки. А як зайшла до його кімнатки, хлопчик утік до саду. Серце йому так билось з тривоги: — Ах, хочби мама не заглянула на шахву. Що то буде? Що буде?

Ну й сталося. Мама зразу гукнула: — Миколко, а ходи-но сюди! Хлопчик нерado повернувся: — А що мамо? Прошу! А мамо: — Що це за змії такий на шахві? — Та то . . . н-наш — ледве промовив — Михасів і . . . і мій. — І твій?! — здивувалась мамо — що це ти плетеш? Я вчора була в саду. Бачила, як Михась з плачем прибіг додому і чула, як розказував, ніби то тобі хтось відібрав. А ти? Ти собі змія привласнив! Ти гільтаю, ти... ти!... А чи знаєш, що це гріх привласнювати собі, хочби найменшу чужу річ?

Миколка мовчав, понуривши голову. А мамо? — В цю хвилину віднесеш змія Михасеві, признаєшся у всім і вибачишся.

— Ой, мамо, мамо! — заридав Миколка — мені страшно! Я боюся, я не можу піти. Прошу тебе, піди зі мною!

— Що-о-о? Я маю за тебе терпіти сором? Йди, йди, не барись, а ні, то ти не мій син!

З тяжким серцем, нога за ногою, зі змієм під пахою Миколка пішов. Подзвонив. До дверей вибіг сам Михась. Побачивши змія, радісно засміявся: — А що, Микольцю, хлопці віддали?

— Н-н-ні, ніякі хлопці!... Це я, я сам його заховав, а тебе обдурив. Бо, бо . . . (крізь плач уже) — я, я його так люблю! Хотів сам його пускати, а то все лиш ти, та й ти!

А Михась: — А де ж він був тепер?

— Та в моїй кімнатці, на великій шахві.

— Тааак? знову Михась. — То я за ним цілий вечір плакав, аж голова розболіла, а подушка була мокра від сліз. А воно, он як! На твоїй великій шахві! Ти, ти недобрий, ти поганий! Я вже більше з тобою гратись не хочу. Йди собі геть!

Але Миколка не рухався з місця. Стояв і гірко плакав. Нагло витягнув перед себе обидві руки.

— Михасю, закликав — не проганяй мене від себе! Я вже більше ніколи, ніколи... А то мамо мене вже не любить, ти мене проганяєш . . . що я зроблю? Куди піду?

Михасеві жаль його стало: — Та не плач уже! Що там? Добре, що змії знайшовся! Хвилинку подумав, а далі каже: — Знаєш що,

а ми так зробимо: одного разу я буду пускати, а другого ти. Вчора я пускав, а сьогодні твоя черга. О, якраз сильний вітер дует. На, держи шнурочок! Біжім!

І обидва хлопчики, взявшись за руки, побігли пускати змія.

Ганна Черинь

ХОРОБРИЙ ПЕТРУСЬ

Я — хоробрий Петрусь,
Я нікого не боюсь!
І нікого, і нічого —
Тільки вовка лихого,
Та собак кусливих,
Та гусей крикливих.
Ще втікаю від бджоли,
Щоб не вжалила коли,
І також боюся мух,
Що дзизчать навколо вух,
І мурашок на травиці,
І дощу, і блискавиці.
І від мила теж я плачу —
Так боюсь, що зайде в очі!
А коли вода гаряча,
Я в ній митися не хочу.
Ну, іще признаюсь вам,
Що боюсь ходити сам,
А як їдемо до міста,
Я втікаю від дентиста.
А крім цього —
Вже нічого
В цілім світі не боюсь,
І тому, звичайно, звусь
Я —

Хоробрий Петрусь.

Оповідання Р. Завадовича „Як Василько впіймав лиса“ в попередньому числі було без рисунку. Подаємо тепер цікавий рисунок Софії Лади, як хлопці впіймали Микиту.

Вітаємо!

Вже небагато Відділів залишилось, що повинні подати нам свій приріст у рр. 1962-63. Поміж Відділами, що не належать до Окружних Рад, найбільше приєднали 17 Відділ у Маямі і 55 Відділ у Лос Анджелесі (по 12 членок). Але й інші Відділи гарно попрацювали і з приємністю подаємо їх осяги та вітаємо приєднаних членок:

34 ВІДДІЛ, КОГОВЗ, Н. Й.:

Роксоляна Білас
Марія Галькевич (старша)
Марія Ракоча, дружина Івана

62 ВІДДІЛ СУА, САН ФРАНЦІСКО:

Ольга Лукач
Марія Жарська

66 ВІДДІЛ СУА, НЮ ГЕЙВЕН:

Марія Андрухів
Тесі Вергун
Павлина Лодинська
Марія Самсонюк
Анна Сова

ЕКЗЕКУТИВА СУА

ГОСТІ В ЦЕНТРАЛІ

При кінці липня відвідала Централю СУА п-ні д-р Галина Лашенко з Нью-Йорку. Будучи у Філадельфії, завітала також до Управи СФУЖО, щоб обговорити свою участь у Студ. Днях СФУЖО, що запроєктовані. Її привітала містоголово СФУЖО п-ні Олена Лотоцька й інші члени Управи. Як культ.-освітня референтка Укр. Зол. Хреста та співробітниця Нашого Життя п-ні д-р Лашенко мала багато тем до розмови. Зустріч залишила приємне враження.

У липні відвідав Дім СУА відомий громадсько-політичний діяч д-р Кость Паньківський із дружиною. Д-р Паньківський лиш вряди-годи приїжджає сюди з Заходу, де тепер постійно перебуває. Тому членики Гол. Управи СУА раді були зустрітись і поговорити про давні часи. Розмова торкалась спогадів д-ра Паньківського, що мають повнитись, та деяких постатей українського жіночого руху, що їх він пам'ятає.

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Про товариську поведінку

Переїхавши недавно сюди з Польщі, дуже радо привітала Ваш журнал. Чи не вважаєте, що були б кінечні в ньому статті про товариське заховання „Так можна“ і „так не можна“, бо насправду, цього дуже нам тут бракує. Це теми цікаві й неодній людині, не ображуючи нікого, придалися б, направили б на властиву дорогу.

Катря Василькевич

НА ПАМ'ЯТНИК Т. ШЕВЧЕНКА

Дедикація площ під пам'ятник Шевченка у Вашингтоні була великим здвигом українців із поблизу околиць. Треба сподіватись, що зацікавленкя пам'ятником зростатиме. Тому подаємо знов кілька пожертв, що свідчать про активну участь жіноцтва у збірці:

П-ні Інна Волкович із Балтимору зложила 40.00 дол., а по 25.00 дол. пожертвували: пп. Євдокія Дичко-Блавацька, Ірина Івасів, Мирослава Кушнір, Марія Насевич і Стефанія Соневицька, всі з Філадельфії.

В кожній українській хаті повинна знайтися грамота Комітету Побудови Пам'ятника Шевченкові!

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

До анкети 1963 р.

Дуже добре, що Ви розпочали таку анкету в цьому році. Але чи не було б добре давати розв'язку питань у наступному числі? Багато таких, як я, що жили під советами, не знали нічого про вишивання, бо нас у школі того не вчили. Тому не тільки треба знати, яким швом цей взір шитий, але як його виконувати! Це для нас, що не знають вишивки, буде велика наука! Також подавайте для чого взір можна використати, бо ж самі пишете, що вишивку маємо не тільки пізнати, але й „уміти її примінити в нашому побуті“.

Надія Ластовецька

ЧИ ВИ ВЖЕ ПРИВЕЛИ ЧЛЕНКУ ДО ВАШОГО ВІДДІЛУ СУА?

Наші пляни

З початком ділового року 1963-64 Відділи вже намітили свої імпрези. Та коли це не сталося, то ми пригадуємо, що цієї осені відмічуємо 15-ліття СФУЖО і 100-ліття народин Ольги Кобилянської. Але вже недалеко до Свята Жінки-Героїні, що буде присвячене в 1964 р. 40-літтю смерти бл. п. Ольги Басараб. Готуємо програму для відзначення цих роковин і прохаємо наші Відділи взяти її до уваги, щоб це свято було дійсно на визначному рівні.

**

Зауважується щораз більше зацікавленкя нашою обрядовістю. Хочемо не тільки знати наші обряди й зберігати їх, але й розуміти їх значення та вміти їх пояснити. В тій цілі готуємо відповідний матеріал (статті й доповіді). За нашою спонукою п-ні Ірина Пеленська опрацювала сценку-фрагмент українського весілля (печення коровай), що його незабаром розішлемо Відділам СУА.

**

Щораз більше входять у програму місячних сходин — доповіді. Згідно з ухвалою Конвенції розсилаємо доповідь ред. М. Пасіки „Українська справа на міжнародньому ґрунті“, яку прохаємо відчитати. Але й інші теми будуть цікавити наше членство, коли опрацюємо їх силами своїх членок або запрошених прелегентів. Недавно тому розіслано життєпис письменниці й мовознавця Марії Загірньої з нагоди 100-ліття народин.

**

Наш Конкурс Сатири приніс нам ряд сатир і комедій, що їх можемо використати на Вечорах Розваги, Андріївських та при іншій нагоді. Треба, щоб усі наші Відділи замовили комплект та вибрали для себе відповідну п'єску. Це оживить наше товариське життя і притягне молодь до співучасті у нашій праці.

д-р Євгена Єржківська
Культ. Освітня Референтка
Ніна Лужницька
Імпрезова Референтка

Річні Збори Головної Управи

Як заповіджено, дня 28-го вересня 1963 зібались у Домі СУА члени проводу Союзу Українок Америки. Це є чільні діячки нашої організації, що її розбудували, а тепер з доручення XIII-ої Конвенції СУА її провадять. Перші Річні Збори після Конвенції мають своє значення. Треба перевірити стан організації та накреслити плян на найближчий рік.

О год. 10:20 ранку голова п-ні Олена Лотоцька відкрила Річні Збори молитвою. Потім перевірила листу присутніх, ствердивши, що з Гол. Управи бракує тільки пп. М. Ржепечької і Є. Дубас, що оправдали себе, й п-ні А. Сивуляк, що була перешкоджена на той день через родинну подію.

Приступлено до вичерпання програми нарад. Першою точкою був **секретарський звіт Централі**, що його зложила п-ні Ірина Качанівська. Він цікавий був тим, що секретарка подала важливіші точки нарад Екзекутиви та дотичні рішення. Це було впорядковане за ділянками праці. Рівночасно вказала на матеріяли, вислані з Централі в звіттовому році (обіжники, доповіді, програми). Текст секретарського звіту учасниці дістали відбитий на циклостилї.

Слідували **звіти містоголов**. П-ні Стефанія Пушкар мала нагоду заступати нашу голову кілька разів на терені місцевої громади. Окрім того вона очолювала Комісію Фонду П'ятсот, яка уділила кілька допомог поворотцям із заслання. Під її провідом діяла теж Програмова Комісія СУА, однак звіт із цієї діяльності мав свою окрему точку в програмі.

Друга містоголола СУА п-ні Анастасія Вокер із Дітройту, репрезентувала Централю на Конвенції Ген. Федерації Жіночих Клубів у Милвокі, про що вже була згадка в нашому журналі.

П-ні Марія Яримович, третя містоголола СУА з Шикаго, могла вказати на гарні організаційні досяги, а саме відновлення діяльності Окр. Ради та заснування нового Відділу (74). Актуальною проблемою тієї місцевості є закуп власного дому, бо членство СУА прикро відчуває брак власної домівки.

Приступлено до **звітів референток**. **Організаційна референтка** п-ні Ірина Кашубинська дала перегляд досягів у звіттовому часі. Прибуло 5 нових Відділів СУА (73, 74, 75, 76, 77), відновлено

діяльність однієї Окружної Ради (Шикаго) й одного Відділу (19). Об'їздка пані голови лишила помітний слід в Окр. Радах і Відділах центральних стейтів. Введено звітування Відділів на формулярах раз у рік. Проведено Конференції Референток в Округах Нью-Йорк, Філадельфія, Рочестер і Нью-арк. Друга орг. референтка п-ні Марія Душник намітила заснування Відділів тут народжених у Гемстеді, Йонкерсі і Вашингтоні. Продумувала над новими можливостями праці, що зацікавило б американок українського походження. Торкалась теж організаційних проблем на англійських сторінках Нашого Життя. Репрезентувала наш журнал на Конференції Міжнар. Жін. Ради в Вашингтоні.

Слідував **звіт преси й видавництва**. Пресова референтка п-ні Осипа Грабовенська вказала на збільшення сторінок журналу, як на осяг звітного року. При цьому придбані сторінки використано для потреб організації (пляни праці референток і голов Окр. Рад та орг. проблеми референток Окр. Рад). Торкнулась ново-введених рубрик журналу, як „На сторожі здоров'я“ та анкети з ділянки нар. мистецтва. Цікава дискусія розгорілась довкруги листа 63 Відділу, що шукає нових завдань. Цей звіт доповнила редакторка п-ні Лідія Бурачинська. Вона вказала на техніку збирання передплат і приєднування передплатниць, що їх впровадила адміністрація журналу. Зокрема пригадала акцію уфундування журналу „бабусям“, що не знайшла задовільної піддержки. Пояснила сплізнування чисел, що було дуже дошкульне в звіттовому часі, а спричинене недугою працівників друкарні. Помимо цих труднощів кількість читачок зростає і журнал відповідає їх потребам, що й відбивається в листах до адміністрації.

Звідомлення з **виховної ділянки** зложила п-ні Анна Богачевська. Пригадала, що Відділи дістали її виховну доповідь, точні інструкції, як улаштувати дитячу зустріч і дитячу світличку. Помимо того у звіттовому році не було вістки про влаштування такої зустрічі чи нової світлички. Виховні Семінари, що їх проводить Окр. Рада СУА у Філадельфії спільно з Вих. Комісією СФУЖО, не знаходять наслідування в інших округах. П-ні Богачевська є рівночасно вих. референткою 43 Відділу і кілька літ уже опіку-

ється дитячою світличкою. Отже знає виховну працю до подробиць і могла б служити своїм досвідом.

На черзі був звіт п-ні Ольги Макар, референтки **суспільної опіки**. З її проекту курсу першої допомоги, що вона поставила на початку звітного року, не скористав ніодин Відділ. Зате клич наглої допомоги, себто піддержки української людини, що знайшлася в наглій потребі, прийнявся. В Дітройті працює навіть група Жіночої Добровільної Служби, що допомагає в терені. Такі групи треба було б поширити всюди. Прийнялась також акція стипендій для студенток і висилка дітей на літні оселі. Приємною несподіванкою стала переміна акції навчальних станиць у Німеччині, що користають тепер із підтримки німецького уряду, а частину фондів використано для українських шкіл у Бельгії.

Звідомлення про **культ.-освітню та імпрезову ділянки** зложили референтки пп. д-р Євгена Єржківська і Ніна Лужницька. У культ.-освітній розіслано ряд доповідей, присвячених роковинам та обрядам і звичаям. Влаштовано Конкурс Сатири, щоб дістати матеріял для веселих вечорів і театр. гуртків. Підготовано справу розсилки рефератів на медичні теми. Опрацьовано фрагмент українського весілля у формі сценки. В імпрезовій ділянці розіслано задалегідь програму для Свята Жінки-Героїні, що в цьому році було побудоване на творах Лесі Українки. На жаль, Окружні Ради не використали її належно. Імпрезова референтка випрацювала також мистецьку програму для місячних зборів з нагоди Першого Листопада, Різдва й Великодня. Входила до Жюрі Конкурсу Сатири й опрацювала режисерські ремарки до поодиноких п'єс. Завдяки її заходам удалося дістати доповідь „Україна на тлі сучасної політичної ситуації в світі“, яка буде незабаром розіслана Відділам.

Референтка **зв'язків** п-ні Анастасія Вокер зреферувала свою участь у Конвенціях Ген. Федерації Жін. Клубів у Милвокі і Міжнар. Жін. Ради у Вашингтоні. Окрім того розказала про ту ж працю з рамени Окр. Ради в Дітройті, де є живий контакт із місцевою пресою та Інтернаціональним Інститутом. Пригадала акцію листів до сенаторів і конгресменів у справі переслідування релігії в ССРСР та створення Комісії Поневолених Народів.

Господарська референтка п-ні Марія Величко згадала куховарські покази й курси, що були проведені у звітному часі. Більші наші центри змагають до придбання власної домівки (Клівленд, Шикаго, Дітройт), а тим самим власної господарки. Майже всюди на місячних сходах подають чай із солодким, що підносить атмосферу сходи і приносить дохід. Успішним джерелом доходу є пікніки, ярмарки і розгравки.

Статутова референтка п-ні Рожанковська вияснила розбіжності, що існували між її редакцією змін і протоколом. У дальшому прохала кожну неясність статуту зголошувати їй задалегідь. Це допоможе пристосувати статут до життя та підготувати його зміну на черговій Конвенції.

Про ділянку **нар. мистецтва** звітувала у відсутності референтки п-ні Стефанія Пушкар. Вона пояснила наші заходи — відкрити постійну виставку в Укр. Інституті Культури в Нью-Йорку та відчитала проєкт умови з Інститутом.

З черги покликано до звіту **голов Окружних Рад.** Тому, що характеристику Округ ми вже подали в журналі (січень, 1963), не будемо їх тут повторяти. Звіти зложили п-ні Наталія Лопатинська (Філадельфія), п-ні Ірина Падох (Нью-Йорк), п-ні Ольга Салук (Ньюарк), п-ні Марія Когутяк (Ютика), п-ні Анастасія Вокер (Дітройт), п-ні Дора Рак (Шикаго). Звіт відсутньої п-ні Євгенії Дубас (Клівленд) відчитано.

Фінансовий звіт відчитала фін. секретарка п-ні Антоніна Кульчицька, а **звідомлення Контр. Комісії** її голова п-ні Катря Пелешок. Контр. Комісія провела контролю книг 14. і 15. вересня і вислідом її була вдоволена. Розглянула окремо всі фонди Централі, даючи відповідні пояснення.

Звіти заокруглила своїми **підсумками** голова Централі п-ні Олена Лотоцька. Перегляд справ СУА та об'їздка терену дали їй відчуття, що організація росте і йде вперед. Вона стверджує громадську готовість Союзянки і дисциплінованість Відділів, про що найкраще свідчать заслухані цифри. Однак є моменти, що її тривожать. Постава Окружних Рад все ще не має того значення в СУА, що повинна б мати. Окружні Ради ще замало освідомили собі свою відповідальність і не завжди беруть до уваги вказівки Централі. Хвилює її також слабе зацікавлення виховними спра-

вами. Заклик до організування дитячих зустрічей і світличок не знайшов належного відгуку. Навіть виховні референтки не всюди існують.

Д и с к у с і я

В **організаційній ділянці** обмін думок зосередився на трьох моментах. Першим було питання, чи слід організувати в окремих Відділах молодше жіноцтво чи жіноцтво з центральних земель (п-ні Яримович). Друге — як пояснити послаблення ентузіазму в деяких відділах (п-ні Рожанковська). Це розглянула орг. референтка п-ні Кашубинська враз із іншими дискутантками. Організаційні форми СУА повинні бути гнучкі і достосовуватись до умовин місцевості. Окр. Рада тримає руку на живчику життя і лучить окремі Відділи в цілість. Умовини великих міст інші від середніх чи малих і це треба враховувати в нашій програмі.

Прикро відчувається брак провідних сил в організації (п-ні А. Вокер) і цьому треба зарадити об'їздками, конференціями, де такі сили вишколювались би. Висловлено побажання звітувати правильно про працю СУА в загальній пресі (п-ні Лужницька, Душник) та звіти Відділів оперти на їх звітному році (п-ні Кашубинська). Подібні звітні формулярі слід впровадити для Окр. Рад (п-ні Рожанковська).

В ділянці **журналу дискусія** зосередилась на адміністративній частині. Обговорено можливості збільшення сторінок (п-ні Грабовенська, Пелешок), але для цього треба би збільшити число передплатниць. Придбання оголошень Відділи можуть взяти до уваги, коли дістануть відповідні формулярі (п-ні Рожанковська). Окр. Ради повинні дістати списки передплатниць Округи, щоб заохотити їх до членства в СУА (п-ні Вокер). До редакційної частини висунуено домагання збільшити англійські сторінки (п-ні Душник), придбати дописувачок на організаційні теми з терену (п-ні Лужницька) і впровадити дискусії на актуальні теми (п-ні Грабовенська).

У **виховній ділянці** наświetлено перш усього нові почини, що їх виказали Окр. Ради чи Відділи СУА, а саме — радіопередачі (Шикаго), зустрічі градуантів (Нью-Йорк, Філадельфія), прийняття для студенток (Дітройт). Поширенню світличок стоїть на перешкоді брак приміщення, неувага матерей, а передусім брак садівничок.

Тому висунуено побажання провести вишкіл садівничок (п-ні Лопатинська). Парохіяльні передшкілля не можуть заступити світличок, бо вони приймають тільки 5-літніх. На кінці референтка п-ні Богачевська ще раз вказала на можливість дитячих зустрічей, що є першим кроком до заснування світлички.

Культ.-освітні й імпрезові справи охопили в першу чергу Свята Жінки-Героїні. Хоч дехто ставив під сумнів чи продовжувати це Свято, переважила думка його влаштувати (п-ні Яримович, Салук, Макар, Рак), але дбати про високий його рівень та гідний бадьорий настрій (п-ні Лужницька, д-р Єржківська). Висунуено домагання обрядових матеріалів з точними поясненнями (п-ні Кашубинська, Душник). Згадано також Конкурс Сатири, що дав цінні п'єси і їх треба використати (п-ні Грабовенська).

У ділянці **зв'язків** увага спинилась на народньому мистецтві, як на засобі зовнішньої пропаганди. Підкреслено потребу мандрівної виставки для каледжів (п-ні Рожанковська), але з застереженням, що саме враження „екзотики“ не вистачає (п-ні Рак). Є широкі можливості контактів, коли взяти до уваги жіноцтво поневолених народів (п-ні Вокер), чи жінок із вищою освітою (п-ні Рак). Також треба приготуватись на зустріч із делегаціями з підсоветської України на американському ґрунті (п-ні Падох). У наших взаєминах з американськими жіночими організаціями нам пильно потрібно брошурки про СУА й інших інформаційних матеріалів (п-ні М. Душник). СФУЖО заплянувало створення Колегії Лекторів, що могла б обслуговувати доповідями про Україну (п-ні Пушкар).

Справи **суспільної оліки** не знайшли належного відгуку. Головне завдання цього року, а саме „клич наглої допомоги“ старались розробити в Дітройті при допомозі Добровільної Служби Пань (п-ні Макар). У тому напрямку повинні працювати й інші наші осередки.

У **фінансовій** ділянці розглянено потребу зміни книговодства зі звичайного на подвійне, але по докладній застанові й вислуханні думки Контр. Комісії затверджено давню систему.

На цьому закінчено дискусію над звітами, що дала ряд внесків і виявила настанову Голови. Управи до завдань організації.

Програма СУА

Іменем Програмової Комісії голова п-ні Стефанія Пушкар зложила свід. Комісія опрацювала проєкт програми СУА, з узглядненням різного типу Відділів. Цей проєкт дістали всі членки Гол. Управи відбиткою. Після виконання цього завдання Програмова Комісія, в склад якої входили: пп. Л. Бурачинська, Л. Гарванко, О. Грабовенська, М. Євсєвська, Я. Кобрин, О. Лотоцька, М. Пашук, І. Падох, Н. Самокішин, розв'язалася.

В дискусії розглянено програму для Відділів тут народжених із спеціальним натиском на англomовні матеріали для них (об'єкники, доповіді і т. д.). Зокрема був би добрий огляд наших народніх звичаїв англ. мовою (п-ні А. Вокер).

Вичерпавши всі точки порядку на рад п-ні голова закрила Річні Збори молитвою.

ДІТРОЙТ, МИШ.

На Фонд Будови Дому СУА

У січневому числі Н. Ж. була згадка про наш Фонд Будови Дому СУА. Він зростає дуже повільно, помімо того, що п-ні А. Вокер, голова Окр. Ради, пригадувала цю справу.

Як завжди і всюди знаходяться ентузіясти, що зміють рушити справу з місця і других запалити до неї. Так і цього року взяла на себе цю акцію знана на терені Дітройту членка 5-го Відділу СУА п-ні Феся Сіділо. Вона пожертвувала від себе 100 дол. на виграш лотерії і звернулася до Відділів, щоб закупили бонди. Фінансувала п-ні Бугай. Були видані книжечки, що розпродавались.

Дня 18. серпня був назначений пікнік Окр. Ради СУА в Парохіяльному Городі. Там відбулась розгравка лотерії. Виявилось, що сама п-ні Сіділо розпродала 117 книжечок! Коли б інші членки попрацювали так само, успіх був би далеко більший. Але й деякі Відділи гарно справились із тим, а саме 5, 37, 58 і 63 (сам 63 Відділ розпродав 147 книжечок!). Інші Відділи відгукнулись слабо. Велике признання для членок 38 Відділу у Ленсінгу, що хоч невеликий, проте закупив 38 книжечок, а голова цього Відділу п-ні Наконечна сама прибула на пікнік.

Підготовою пікніку зайнялися членки, відряджені своїми Відділами. Найбільше відповідальної праці вложили п-ні Бережанська з 26 Відділу і п-ні Будзол із 5 Відділу СУА. Все це було

під вправним керівництвом п-ні А. Вокер. Назагал пікнік був вдалий, хоч того дня були й інші імпрези.

Буфет був випроданий уповні. З праці в кухні дуже добре вив'язалась п-ні Бортник, за що ми їй дуже вдячні. Шасливцями, що виграли, були: 1. бонд на 100 дол. — п. Сенків, 2. бонд на 37.50 дол. — п. Назарек, 3. бонд на 18.75 дол. — д-р М. Строконь.

Крім цих виграшів були ще: лялька (виграла п-ні Тенден) і пляшка горілки (виграла п-ні Наконечна). Влаштовано ще лотерію для дітей, якою зайнялася п-ні Колодчин.

Треба ствердити, що праця йшла справно і в найкращій гармонії. Особи, що виграли, признали частину свого виграшу на Фонд Будови Дому СУА. П. Сенків 25 дол., п. Янчишин 5 дол., п. Строконь 5 дол. і п. Назарек 5 дол. За це їм окрема подяка.

Задум п-ні Фесі Сіділо увінчався успіхом і можна сподіватися, що цю ідею хтось ще схоче і зуміє продовжувати.

Мирослава Зубаль

ТРЕНТОН — ФИЛАДЕЛФІЯ

Печення картоплі

Добре проспана ніч і ненайгірше спечений коржик (кожна членка 43-го Відділу мала привезти щось із печива) рішили остаточно про мою їзду до Черча на традиційне печення картоплі. Їзда непогана, бо невпевна погода заохотила багатьох філадельфійців залишитися вдома. Авт по дорозі було небагато і не треба було переганятися.

До Черча ми приїхали з Філадельфії перші. Чарівна пані Ніна, голова 11-го Відділу, зустріла нас трохи перелякано питанням: — А де автобус? А де ваша голова? Чому же їх немає? — Але по спокійному запевненні, що їх тільки що не видно, побігла, пірвавши наші витвори кулінарного мистецтва до буфету. Та тут з'явилась із кавуном у руках усміхнена п-ні Люся, містоголова Відділу. Вона так сердечно запросила заглянути до неї, що не було сили їй опертись.

Що за садиба, що за квіти! Поривають грою красок. І мальви, і троянди, і матіолі, і справжні наші чорнобривці, і розкішні айстри, і багато-багато інших. А за хатою чудові кавуни, а буряки — не повірили б, якої величини, — а помідори, а капуста й огірки, чого ще тут не було! А серед того наскрізь модерна хата з велетенськими вікнами, спрямованими на ліс.

Але вже з'їхались дальші учасники імпрези. Ось прибула з Нью-Йорку п-ні Ольга С., вільна сьогодні від засідань Чортківського Комітету. А з Філадельфії чарівна пані Віра, що колись ворушила зі сцени наші серця й її чоловік, веселий Генік. Приїхала вже й синьоока пані Юзя, голова й гордоці 43-го Відділу. За її спиною сидимо спокійно, бо знаємо, що вона зуміє й засідання провести, і доброго торта спече й місце альта в октеті заступить.

Товариство ще сходить до пивниці пані Люсі, щоб попробувати чудотворної мінеральної води, спрепарованої після випробуваного припису її чоловіка. Але вже треба спішитись, бо нас чекає програма. Яка — ніхто не знає.

Показується, що є з тим клопіт, бо на сьогодні був заповіджений виступ нашого молодого квартету, а тут одна зі співачок уже поїхала до школи. Але наша Юзя, що провадить конференсієрку, все вміє вийти з трудної ситуації. Запрошує до „Нашої Пані Цісареві“ нашу улюблену та з добрим голосом „бабцю“ і вже одна точка готова. А що дальше? Ось люксовий І'рейгавнд привіз співачок із Нью-аркського Відділу. Вони заспівають нам при ватрі. Бо ж для печення картоплі ватра необхідна та й додає настрою. Вже друга точка готова!

Але й „трентонки“ схочуть причинитись до програми. Від чого в них артистка Люся, що так чудово читає? Вже пошптали з нею, витягнули Стефаніка, підобрали відповідно „побожну“ річ і вже маємо третю точку. Але й Нью-Йорк нас чимсь обдарує! Пані Оля відома з дотепних репортажів та фейлетонів і напевне схоче щось свого прочитати...

Так би мовити — програма готова, бо довгої й нудної в Америці ніхто не любить.

В „палатці“ (я назвала б це скромніше) гамірно. Знамениті голубці, ковбаса з капустою і різномодне печиво притягнуло тут смакунів. Отже й публіка знайшлася. Пані Юзя веселим вступом відкрила перед хвилиною зліплену програму, привітавши гостей. І що ви думаєте? Ніхто й не помітив, що це все заімпровізоване. Пані Оля відчитала свою гумореску з життя пресової референтки, бабця відспівала „цісареву“ при акомпаніменті присутніх, хор 28 Відділу заспівав кілька коломийок про життя їхнього Відділу (чи не пера самої диригентки?), пані Люся прегарно відчи-

тала міркування „Побожної“ зі Стефаника. Пані Юзя з питомою їй відвагою й легкістю пов'язала всі точки до купи, а накінець перепросила публіку за деякі недоліки. Але й не треба було, бо публіка була захоплена. Нашу імпрезу вшанували своєю присутністю духовники обох віровизнань, і теж висловили нам своє признання. Один із них запросив „артисток“ до себе на чайок і тут знов прийшлося подивляти чудову хату, кучальний басейн і розкішні квіти. Вітали нас із гостинністю галицького приходства, що й спонукало нас знову до співу при акомпанієменті гітари. Як би не дощик, що починав накрапати, і вечір, що насувався, ми ще довго сиділи б...

Мило проведений день і щира гостинність 11 Відділу США надовго залишаться в нашій пам'яті. „Печення картоплі“ — це чудовий зразок спільно проведеної імпрези, що скріплює дружбу між Відділами й сповняє гордошами серце кожної Союзнянки.

Одна з них

ЛОС АНДЖЕЛОС, КАЛІФ.

Прийняття для о. І. Готри

У Лос Анджелос, Каліф., вже від трьох тижнів перебуває небувалий гість в особі о. проф. Іринея Готри. О. Готра, бувший секретар Митрополита Андрея Шептицького, був арештований під час I-ої світ. війни разом із пок. Митрополитом і вивезений у глибину Росії. З приходом большевиків до Львова знов заарештували о. Іринея і після вязниць і знущань засудили на заслання, на 10 років тяжкої роботи на далекому Сибірі у каменоломах. Перебув там о. Іринея 7 років і в 1955 р. його звільнено наслідком дуже слабого здоров'я. Большевицька влада дозволила йому вернутись на Зах. Україну, звідкіля у 1960 р. удалось о. Іринеєві переїхати до Польщі, а 13. вересня 1963 прилетів літаком до Лос Анджелос до своєї рідні. Тут уперше по довгих роках розстання впав в обійми близької й дальшої родини, бо ще у 1909 р. його батьки з молодшим братом і сестрою виїждували до Америки, а о. Іринея, отримавши висвячення, пішов у монастир ОО. Василян. Одна з сестер о. Іринея є дружиною відомого бандуриста В. Ємця. Вже третю неділю о. Іринея своєю відпавою Богослуження притягає вірних до церкви Непор.

Зачаття Преч. Диви Марії не лиш католиків, але теж і православних. Вслухуючись у його молитви і бачучи його достойність відчувається щось містичного в його особі, бо це ж людина, що повернулася з іншого світу, а ще й хор церковний під орудою маєстра Божика спеціально якби для звеличення відправи співає з великим піднесенням і прекрасним напівом.

Щоб підкреслити пошану та любов до о. Іринея, як мученика за нашу Церкву, парохіяни греко-католицької церкви влаштували в неділю, 29. вересня 1963 р. стрічу-гостину в церковній галі. Як усе, так і тепер жіноцтво перебрало на себе провід у господарській ділянці. При вході до залі діти Рідної Школи при греко-католицькій парохії вручили о. Іринеєві квіти та сказали привіт і вірші відповідні до хвилини. За гарно прибраними столами на почеснім місці засів достойний гість, поруч о. парох Колтуцький та рідня о. Іринея. Дальші столи були заповнені гістьми. О. парох привітав достойного гостя теплими словами, підкреслюючи його заслуги для католиків і як страдника за віру Христову. Провід свята перебрав д-р М. Плаксіє, і покликав представників поодиноких організацій до привіту. Від української громади Лос Анджелос вітав о. Іринея голова Культурного Осередку п. мгр. Веселий, від жіноцтва — голова 55 Відділу США п-ні Ірина Сіак, від „Провидіння“ вітав інж. Т. Пальчук, а від УНС-у п. Микола Новак. Опісля слідував привіт голови Марійської Дружини п-ні Костів, та п-ні Л. Осадци, як голови Батьківського Кружка при Рідній Школі. П. Ємець вітаючи від рідні переповів із зворушенням тернистий шлях о. Іринея, почавши ще за I-ої світової війни, опісля за Польщі й большевицької окупації. Д-р Плаксіє закінчив привіти гарним спомином із хлопчачих ще років, коли то з батьками ходив до церкви ОО. Василян у Бучачі, де під той час о. Іринея був професором і ректором цього монастиря, і мав нагоду слухати прекрасного голосу о. Іринея, що ним стягав чужинців до греко-католицької церкви. Церковну пісню „Во плотію“, відспівану в часі Великодніх свят, до нині не може забути.

О. проф. Іринея Готра подякував за щирі й теплі привіти для нього. Відспіванням „Многая Літа“ закінчено офіційну частину. Почалась гутірка й запити, на які о. Іринея давав вичерпну відповідь. І довго ще було б про

що питати достойного гостя і слухати його розповідань, але треба було дати час на відпочинок. Як довго останеться о. Іринея у нашій парохії, невідомо, бо як сам згадав, належить до Чину ОО. Василян і туди мусить вертатися. Проспівавши „Боже, вислухай благання“ гості розійшлись додів, несучи в своїх серцях незабутню постать о. проф. Іринея Готри.

Марія Левицька

ДІТРОИТ, МИШ.

Річні збори 56 Відділу США

Дата: 13. червня 1963.

Збори відкрила голова п-ні С. Дуб молитвою.

Президія: п-ні О. Ковальська, голова, п-ні Ст. Гайда, секретарка.

Протокол із попередніх річних зборів відчитала секретарка п-ні О. Янчишин.

Звіти Управи зложили: п-ні С. Дуб, голова, п-ні О. Янчишин, секретарка, п-ні А. Баран, скарбничка та референтки: п-ні М. Михальчак, організаційна, п-ні О. Ковальська, культурно-освітня, п-ні Л. Мариняк, пресова, п-ні Воробкевич, господарська.

Діяльність Відділу:

а) Організаційна: Відділ улаштував сходини давньої Управи з новою, 8 ширших сходин, 3 засідання Управи та зустріч із головою п-ні О. Лотоцькою. Відділ виделегував представницю на Конвенцію УККА (п-ні О. Ковальська), яка зложила звіт про діяльність. Кожні сходини були так заплановані, щоб крім формальної частини та біжучих справ були ще доповіді, курси чи рецитації.

б) Культурно-освітня й імпрезова: Драмгурток при Відділі поставив п'єсу „На перші гулі“. Відділ взяв участь в українських днях і ярмарку Інтернаціонального Інституту, привітанні ОО. Василян, забаві УККА, зустрічі жіноцтва з Дарією Ребет.

У програми сходин були: рецитація „Писанки“ М. Черемшини (виконала К. Кривуцька), спогади Ганни Дмитерко-Ратич (відчитала п-ні Зубаль), Різдвяні звичаї на Полтавщині (розказала п-ні О. Ковальська), спогади про 22. Січня (відчитала п-ні Лазуренко), „Ди Вінтроп Вимен“ (реферат п-ні д-р Парфанович), „Три заповуки кохання“ (відчитала п-ні Л. Маринюк), життєпис і творчість О. Кобилянської (зладила п-ні Л. Маринюк,

(Докінчення на обгортці)

Зидора Борисова

3)

Завела ще мама у Зеленому Гаю невеличку пасіку. Доглядати її приходив гадяцький пасічник Яків Іщенко, інтелігентна, хоч без шкільної освіти людина. Він мав хист до скульптури (за погруддя Шевченка, що він вирізав із дерева, отримав нагороду на виставці в Києві) і любив дуже природу. Тими своїми властивостями зміцнював мамине переконання, що пасічники завжди бувають поетичної вдачі. Тай бджоли ніколи нікого не займали. Яків Опанасович пояснював, що це бджоли такої вже лагідної раси. Це твердження викликало у товариства Зеленого Гаю, серед якого були природники й соціологи та інших професій люди, дотепні дискусії й жарти.

Хочеться згадати й інших працівників, що бували в Зеленому Гаю. До хатньої роботи була куховарка й покоївка, а надвірним господарством займався сторож. Коли в Зеленому Гаю збирався більший гурт гостей, то в поміч тим слугам мама наймала ще когось на 2—3 місяці. А що в нашій родині до домашньої прислуги всі ставилися добре, то до тієї роботи в мами всі йшли охоче. Між іншими щороку сама зголошувалась баба Параска (це колишня кріпачка Драгоманових, що вже давно була вдовою і жила у своєї дочки). Це була маленька, худенька, дуже лагідна й тиха стара жінка. Одягнена вона була завжди так, як ще за її далекої молодости одягались на Полтавщині старі жінки — очіпок, кірсет, сорочка, вишита вирізуванням, все виглядало по-старосвітському.

З нею у мене зв'язаний спогад про те, як українська жінка не допустила, щоб московка її в чомусь перевершила. Одного разу над вечір у Зеленому Гаю моя сестра Оксана грала на фортепіяні. Слуги в той час, закінчивши свою денну роботу, відпочивали. У світлиці було нас тільки троє: сестра Оксана, Галя Лисенко, дочка Миколи Лисенка, що того літа гостювала в нас, і я. Почувши музику, куховарка наша Авдотья (літня жінка, московка, що служила в нас уже декілька років), увійшла до кімнати. Слухала, як Оксана грає і давай хвалитися, яка то вона колись замолоду була „плясунья“. А тоді й каже: — Я й тепер могла би!

От Оксана заграла щось до танцю, а Авдотья тоді вихопила хустинку та й пішла „утицей“. Ми з Галею здивувалися, як така вже немолода, досить повна жінка і так плавно, гарно танцює. Коли це при-

сутня при тому баба Параска не витерпіла і зі словами „чи то так танцюють?“ пішла у танець та так зграбно, такого козачка „з дрібушечками“ втяла, що таки перемогла Авдотью.

V.

Тато наш не міг все літо жити в Зеленому Гаю. Бував тільки два-три рази за літо гостем, бо пов'язаний був службою, а також господарством на Волині, але на іменини мами (11 липня с. с.) все приїздив до Зеленого Гаю і часами перебував там з місяць, на радість мамі і всім нам. Мама й Леся та інші члени родини, починаючи з 1898 року стали щороку літувати в Зеленому Гаю.

Крім родини часто гостювали родичі наші (тітки, дядьки зі своїми родинами) та знайомі. Це товариство, інколи досить численне, складалося з людей різного віку, різних уподобань, різних переконань, людей, так би мовити, з трьох поколінь. Перше — батьки наші та їхні друзі, друге — старші мої брат і сестри (Михайло, Леся, Ольга й Оксана) і їхні приятелі, і третє — ще підлітки брат Микола й я та наші товариші й подруги, а в пізніших роках були ще й мамині онучата. Ясно, що у таких різних людей були різні зацікавлення, особливо різні політичні переконання: були в товаристві й помірковані демократи й ярі самостійники й соціалісти (певна річ, що не було ніколи в цьому товаристві ані україножерів, ані „чорної сотні“, чи більшовиків). А що товариство очолювали люди культурні, то всі поважали один одного, старші не надуживали свого права старших гримати на молодь, навіть мама, що завжди обстоювала свої погляди і незгоду з соціалістами, одверто і часами гостро й дотепно заперечувала теорію й практику їхню, не ображала особисто своїх опонентів, а гаряча молодь з пошани до старших обстоювала в дискусіях свої переконання завжди в формах цілком пристойних. Отже, одні до одних були толерантні, не зважаючи на розбіжність переконань, і ніхто не допускався жодних нетактовностей.

Мама була гостинна, хоч і не любила занадто настирливого до пересадки припрошування, також спеціально „не бавила“ гостей тими банальними розмовами про погоду, тощо. А що сама була особистість обдарована з широким діапазоном заінтересувань, то

розмова з нею була цікава кожному, не тільки однодумцям-товаришам у літературній чи громадській роботі, а таки дійсно кожному. Тут, до речі згадаю, що інтерес до різних форм життя — людей й природи мама зберігала до глибокої старости. Пам'ятаю, як маму одвідували й дорожили її товариством і розмовою з нею дуже різні люди, не тільки старі приятелі — з них мало хто пережив маму, а й пізніші генерації до зовсім зеленої молоді включно. До своїх гостей мама була уважна й старалася, щоб їм у Зеленому Гаю було вигідно й приємно. Дбала також, щоб була один одному не заважали працювати, чи якось наприкрились один одному. Пам'ятаю, як гостювала в Зеленому Гаю письменниця Ольга Кобилянська. Вона звикла суворо дотримуватися певного режиму у повсякденному житті й працювати — писати любила зранку (в першу половину дня). Отже мама на той час забороняла нам, молоді, зчиняти шарварок, голосно співати тощо і посилала нас виладувати свою енергію десь у гаю, поза хатою, щоб не заважати пані Кобилянській. А ще приклад, — як мама оберігала душевну рівновагу своїх гостей. Щоліта приїздив у Зелений Гай приятель наших батьків Леонід Жебуньов, старий народоволець, що повернувся тоді з заслання в Сибірі. Це була цікава, інтелігентна людина, але в одному пункті він виявляв дивацтво — страшенно боявся всякої інфекції. Він страждав від своєї перечуленості при одній мові, що десь, хоча б то було десь у Індії, шириться якась пошесть. Отже мама заборонила в присутності Леоніда Миколаєвича в загальній розмові (за обідом, тощо) згадувати про будь-які хвороби на світі. Розуміючи, звичайно, всю абсурдність того страху Л. Жебуньова, мама просто шкодувала стару людину, хотіла запобігти прикрих переживань, що в нього викликав панічний страх перед хворобами, часто уявними.

В різні роки, а то й одночасно побувало в Зеленому Гаю багато видатних людей. Хоч було це так давно, але спогади від гостини Миколи Лисенка або Михайла Коцюбинського, чи Ольги Кобилянської, Василя Стефаника, Івана Труша, чи Фотія Красицького у мене й досі живі.

Розпорядок дня у Зеленому Гаю був такий: — кожен, хто хотів, міг і серйозно попрацювати і приємно відпочити, або тільки відпочивав. До обіду кожен робив, що бажав і йшов куди хотів. Напр. І. Труш ще на світанку біг малювати етюди в лісі, чи над „сагами“ (дуже мальовничі затоки на Пслі), Леся часто писала напівлежачи в гамаку в лісі біля дому, Лисенко відокремлювався коло росяля, хто йшов рибалити на Пслі або купатися і брати соняшні купелі десь на березі, хто зачитувався якоюсь новою книжкою десь на природі і т. д. Але до обіду мама вимагала, щоб усі збиралися вчасно, без запізнь. Цій вимозі всі охоче корилися, бо кожному хотілося до гурту, до цікавого товариства, обмінятися думками, почути дотеп, жарт, та й апетит від свіжого повітря й перспективи смачного обіду прискіпував.

Пообідній час і вечір мешканці Зеленого гаю проводили вже здебільшого спільно, — чи йшли куди на прохід, чи пливли човнами більшими чи меншими групами. Леся завжди сідала в човні за керму, лю-

била стернувати, а на такій лагідній річці, як Псьол, це не було фізично важко. А то ще якось наш брат Михайло змайстрував вітрило (з купленої на ярмарку великої селянської скатертини), то коли бував вітер, Леся з братом охоче плавала під вітрилом.

Увечорі часто слухали музику (Лесін чоловік К. Квітка був гарний піаніст, ще досить добре грала сестра Оксана). Співи в Зеленому Гаю і навколо нього теж часто лунали, відомо бо, що українці взагалі, а полтавці зокрема дуже співучі.

У гадачан улюблена літня розвага — це прогулька човнами по Пслу. У самому місті на Пслі, де в нього впадає невеличка річка Грунь, є гребля (з великими млинами), то плити вверх складна справа, треба перетягати човна через греблю. Тому найбільше пливуть вниз і перш за все пропливають повз Зелений Гай. А як тільки на човнах угледять будинок Зеленого Гаю, що виглядає з рямців рясних дубів, то якось наче мимохіть чийсь голос чи цілий хор з човна заспіває: „Стоїть гора високая . . .“ Ясно, що як на той час у нас є хтось із співців, то не втерпить — і собі подасть голос з балкона. За цю приємність співці від слухачів отримують аплодисменти, що лунаючи в чистому повітрі над річкою, спричиняються до якогось романтичного настрою.

Не раз траплялося, що хтось із авторів читав свій новий твір (прозовий або вірш), читали і гуртом обговорювали різні літературні новинки, як українських, так і чужих письменників. Звичайно, що „зелена молодь“ в таких випадках переважно більше слухала, що теж було цікаво й корисно. А бували й такі „дерзаючі“ відважні, що подавали і свої зауваження, які не конче були в унісон з висловлюваннями вже визнаних письменників. І ці письменники з іменем, як Леся Українка, М. Коцюбинський чи О. Кобилянська поважно, спокійно дискутували, обстоювали свої думки в суперечках навіть з опонентами мало компетентними й спокійно вислуховували їхні критичні зауваження. Частенько тепер згадую це, коли приходиться чути, як деякі письменники (на жаль скромно обдаровані долею або навіть початківці) вважають свої думки за незаперечні, свої твори за бездоганні й не зносять критичних зауважень навіть дуже компетентних критиків. Як це яскраво характеризує ті таланти і ступінь культури їхньої!

Декілька разів у Зеленому Гаю відбувалися літературні „конкурси“, в них брали участь всі, хто хотів (не конче письменники). Вибирали якесь слово (то була назва твору) і кожен міг писати твір якого хоче літературного жанру, з якої хоче доби і т. ін., словом давалася цілковита воля авторові, аби лиш зміст відповідав назві. На писання давалося кілька годин, а тоді всі твори (підписані незаними псевдонімами) читали вголос. Звичайно читала мама, оцінку творів робили всі присутні при читанні, крім мами, бо мама ж, читаючи, знала кому який твір належить. За найкращий твір була премія. Пам'ятаю одного разу премію на такому конкурсі отримала за свій твір сестра Ольга, хоч вона й не була письменниця, а серед учасників конкурсу було декілька письменників.

2nd CLASS POSTAGE
PAID AT PHILA., PA.

Return to: "OUR LIFE Magazine"
4936 N. 13th St., Philadelphia 41, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Замовляйте в Централі США:

Проліски	\$0.50	Забавки Мартусі	1.00
Золота Бджілка	0.50	В чужім пір'ї	0.50
Осіньне Листя	0.50	Spirit of Flame	\$3.50
Золоте Павутиння	0.50	Woman of Ukraine	1.00
Веселий Струмок	0.50	Творчий шлях Л. Українки	1.00
Срібна Зірка	0.50	Рівноапостольна свята Ольга	1.00
Сніжинки	0.50	На громадський шлях	1.00
Соняшний Промінь	0.50	Визначні жінки України	0.40
Снігова Баба	0.50	Городина й овочі	0.60
Щебетали пташечки	0.50		
Для Малят	0.60		
Ой, хто там?	0.80		

ЗАМОВЛЯТИ У ЦЕНТРАЛІ США

Our Life

4936 N. 13TH ST.

PHILADELPHIA 41, PA.

Із листів до Адміністрації

Заохота для братанки

Нехай цей журнал буде для моєї шойно одруженої братанки заохотою вступити в члени організації Союзу Українок Америки. **Стефанія Бедрій**

Голос жінки рішив

Матеріальні обставини в нас жалюгідні. Довший час змагались у нас думки, котрий журнал відмовити, бо передплачуємо два. Хоч голосування

між мною і моїм чоловіком закінчилося 1:1, то голос жінки рішив. Висилаю гроші на передплату Н. Ж. **О.К.**

Випробовую різні приписи

Журнал мені дуже подобається і радо його читаю. Так як усі інші молоді господині випробовую різні приписи. Найбільш точні і найкраще мені вдаються приписи пп. Анни Сивуляк і Зеновії Терлецької. **Арета Колодій**

ЗАХОДАМИ США

вийшла відбитка

Гуцульське вбрання.

Жіночий одяг

із ілюстраціями і прибіками
матеріалу

Коштує 1 долар

Замовляти у Централі США

КРЕМИ

ЕВГЕНІЇ ЯНКІВСЬКОЇ:

Крем Еліксір проти змершок \$3.50

Підклад під пудер Еліксір
(молочко) \$1.95

Крім вітамінний \$1.85

На порто й обезпечення додати
по 20 ц. від штуки.

Представництво в ЗДА:

BAZAAR

823 N. Franklin St.

Philadelphia 23, Pa.

ІЗ ЛИСТІВ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ

Мої доні

З приємністю відновляю передплату журналу, що його читаю з великим зацікавленням. Він є справжньою прикрасою моєї хати і різних порад шукає в ньому моя родина. Мої доні, що вже виховались тут, знаходять у ньому все цікаве для себе і тому вартість його для нашого жіноцтва велика, а властиво для всіх. Ми вдячні Вам, дорогі Пані, за цей труд, який вкладаєте, щоб журнал був такий, яким він є.

Софія Крупка

Дякую за пригадку

За щоденними турботами забувається часто вислати гроші в час, тому дякую за пригадку. Висилаю передплату за журнал, що є дійсно „нашим життям“ у нашій хаті. Хочу побажати нашому журналові, щоб він став таким милим гостем, приятелем і вчителем у кожній українській хаті, яким він є для мене. **К. Г.**

Пізно приходить

Я дуже радо перечитую журнал, тільки шкода, що він в Англії так спізнено приходить до мене. **М. Лисенків**

Корисний для моїх дітей

Дуже дякую за вчасне пересилання мені цього надзвичайно корисного для мене й моїх дітей журналу.

Ольга Бреславець